

**UCHWAŁA NR XIX/138/2021  
RADY GMINY W CZERWONCE**

z dnia 3 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na  
lata 2021 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1876) Rada Gminy Czerwonka **uchwala, co następuje:**

**§ 1.** Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021 - 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

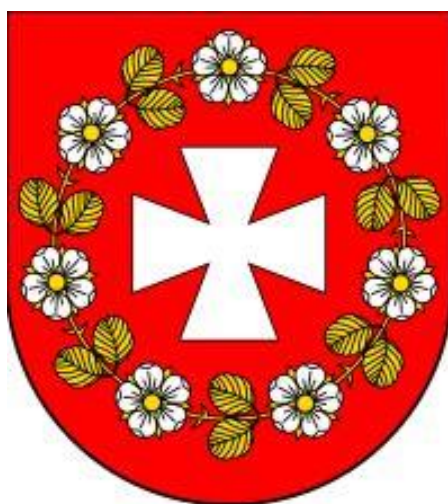
**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czerwonka.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

**Wiesław Widomski**

# **GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY CZERWONKA NA LATA 2021 – 2028**



**CZERWONKA 2021**

## Spis treści

<b>I. Wstęp .....</b>	<b>3</b>
<b>II. Procedura tworzenia.....</b>	<b>4</b>
<b>II.1 Uwarunkowania prawno – systemowe .....</b>	<b>4</b>
<b>II.2 Metodyka prac nad Strategią .....</b>	<b>6</b>
<b>III. Społeczno – gospodarcze uwarunkowania strategii .....</b>	<b>7</b>
<b>III. 1 Charakterystyka gminy .....</b>	<b>7</b>
<b>III.2 Podmioty gospodarcze .....</b>	<b>8</b>
<b>III.3 Poziom życia ludności.....</b>	<b>10</b>
<b>III.4 Zasoby mieszkaniowe .....</b>	<b>11</b>
<b>III.5 Prognoza demograficzna .....</b>	<b>12</b>
<b>III.6 Rynek pracy .....</b>	<b>14</b>
<b>III.7 Ochrona zdrowia .....</b>	<b>18</b>
<b>III.8 Edukacja i wychowanie .....</b>	<b>19</b>
<b>III.9 Sport i rekreacja, baza noclegowa.....</b>	<b>23</b>
<b>III.10 Organizacje pozarządowe.....</b>	<b>24</b>
<b>III.11 Kultura .....</b>	<b>25</b>
<b>III.12 Charakterystyka systemu pomocy społecznej .....</b>	<b>28</b>
<b>III.13 Bezpieczeństwo publiczne.....</b>	<b>31</b>
<b>III.14 Infrastruktura, transport i komunikacja .....</b>	<b>33</b>
<b>III.15 Ochrona środowiska .....</b>	<b>33</b>
<b>IV. Diagnoza sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi .....</b>	<b>36</b>
<b>IV.1 Wybrane problemy społeczne poddane analizie / ocenie .....</b>	<b>48</b>
<b>IV.2 Ubóstwo i bezrobocie .....</b>	<b>48</b>
<b>IV.3 Alkoholizm i narkomania .....</b>	<b>54</b>
<b>IV.4 Niepełnosprawność.....</b>	<b>57</b>
<b>IV.5 Szczególne uwarunkowania nasycenia problemami społecznymi .....</b>	<b>61</b>
<b>V. Analiza SWOT .....</b>	<b>64</b>
<b>VI. Cele strategii .....</b>	<b>66</b>
<b>VII. Planowany budżet .....</b>	<b>74</b>
<b>VIII. Harmonogram wdrażania Strategii.....</b>	<b>75</b>
<b>XI. System wdrażania strategii .....</b>	<b>76</b>
<b>X. Monitoring.....</b>	<b>76</b>
<b>XI. Ewaluacja .....</b>	<b>79</b>
<b>Podsumowanie .....</b>	<b>79</b>

# I. Wstęp

---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021 -2028 jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju i integracji polityki społecznej.

Istotną sprawą jest stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi instytucjami polityki społecznej, działającymi na rzecz danej zbiorowości: rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi. W rzeczywistości jednak zintegrowanie działań napotyka wiele trudności i barier finansowych, administracyjnych i kompetencyjnych. W tej sytuacji największy ciężar związany z koniecznością organizowania i podejmowania działań nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych spada na gminy a dokładnie na ośrodek pomocy społecznej. Niezależnie bowiem od sprawności i funkcjonalności całego systemu polityki społecznej, ludzie muszą mieć możliwości szukania pomocy w trudnych sytuacjach, które ich dotyczą. Najczęściej zaś szukają jej tam, gdzie im najbliższe – w społeczności lokalnej, w której żyją.

W skali lokalnej, w skali gminy raczej nie należy oczekiwać, by jakiegokolwiek działania i zaangażowane środki przyczyniły się do wyeliminowania problemów z życia społecznego. W strategii rozwiązywania problemów społecznych chodzi zatem przede wszystkim o stworzenie takiego kompleksowego systemu działań, organizacji i instytucji pomocowych, aby powstrzymać pojawienie się nowych obszarów problemowych. Dotychczas udzielana pomoc społeczna w przeważającym zakresie ma charakter interwencyjny a działalność jednostki organizacyjnej ogranicza się głównie do realizacji zadań obowiązkowych. Nowe podejście w polityce społecznej ma być wyznacznikiem zmiany. Poczynając od postrzegania działalności pomocy społecznej jako inwestycji, którą da się w przybliżeniu oszacować i rozliczyć. Tym działaniom mogą posłużyć narzędzia informatyczne powstałe w ramach projektu: „Kalkulator Kosztów Zaniechania, wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań na Mazowszu w zakresie polityki społecznej, w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizująco-wspierających”, realizowanego w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Zakłada się, że narzędzia wytworzone w ramach tego projektu umożliwią zmianę i zobrazują ekonomiczne skutki różnych sposobów prowadzenia lokalnej polityki społecznej (interwencyjnej, prewencyjnej i aktywnej) w określonej perspektywie czasowej, poprzez analizę kosztów zaniechania i potrzebę rozwoju inwestycji społecznych.

Rzeczywisty kłopot z problemami społecznymi tkwi w tym, że mają one charakter sprzężony i na ogół nie występują w pojedynkę. Najczęściej pojawienie się jednego problemu prowadzi do powstania lub ujawnienia następnego, czy raczej następnych problemów. Poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania tych problemów musi zatem uwzględniać ten fakt i koncentrować się na budowaniu wielokierunkowych, kompleksowych programów interwencji nakierowanych na oddziaływanie zarazem na skutki i na źródła.

Działania, kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem, podejmowane w odpowiedzi na faktyczne potrzeby i problemy mieszkańców, będą realizowane w 3 formach:

- działania o charakterze aktywizującym – polegające na zapobieganiu niekorzystnym zjawiskom
- działania o charakterze prewencyjnym
- działania o charakterze interwencyjnym – pomocy doraźnej, natychmiastowej w sytuacjach kryzysowych

Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności.

Z pomocy społecznej bowiem musi wyjść impuls do budowania lokalnej polityki społecznej, to ona bowiem zbiera skutki niewydolności innych systemów.

## II. Procedura tworzenia

---

### II.1 Uwarunkowania prawno – systemowe

---

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1876). Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Niniejsza strategia opracowana została na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Czerwonka Nr 68/2020 z dnia 03 grudnia 2020 roku w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021 - 2028. Zespół składał się z przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych.

Określenie priorytetowych kierunków i działań realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czerwonka na lata 2021 - 2028 jest kompatybilne z głównymi założeniami dokumentów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej i Polski, które wpływają na politykę społeczną i decydują o kształcie przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach.

Zaliczyć do nich możemy:

#### Poziom europejski :

Strategia Lizbońska;

Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu;

Europejska Strategia Zatrudnienia.

#### Poziom krajowy:

Strategia Polityki Społecznej;

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego;

Narodowa Strategia Spójności;

Strategia Rozwoju Kraju;

Krajowa Strategia Zatrudnienia;

Strategia Państwa Dla Młodzieży;

Narodowy Planu Działań na Rzecz Dzieci „Polska dla Dzieci”;

Strategia Rozwoju Edukacji;

Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia;

Narodowy Program Zdrowia;

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani;

Krajowy Program Wychodzenia z Bezdomności i Rozwoju Budownictwa Socjalnego;  
Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustawy:

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz.1876);  
Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.);  
Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 111)  
Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 176);  
Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 821.);  
Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 685)  
Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1409 ze zm.);  
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 ze zm.);  
Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.);  
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.);  
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 2050);  
Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 808 ze zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021 – 2028 wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze europejskim, krajowym i wojewódzkim. W zakresie rozwiązywania problemów społecznych szczególną wagę przypisuje się lokalnym programom, przyjętym uchwałą Rady Gminy w Czerwonce. Zaliczamy do nich:

1. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Program Przeciwdziałania Narkomanii;
3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
4. Gminny Program Wspierania Rodziny;
5. Program współpracy Gminy Czerwonka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
6. Wieloletni Program Osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”.

## II.2 Metodyka prac nad Strategią

---

Niniejsza Strategia powstała w myśl zasady partycypacji społecznej, przy szerokim zaangażowaniu środowisk lokalnych, które uczestniczyły w pracach nad dokumentem, od diagnozy przez tworzenie założeń planistycznych po opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji zapisanych celów. Proces ten przebiegał w sześciu głównych etapach:

**Etap I** – Powołanie Zespołu ds. aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W skład Zespołu weszli przedstawiciele następujących instytucji :

1. Marta Szarlak – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwoncu;
2. Mariola Krakowska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwoncu;
3. Aneta Garwarska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwoncu;
4. Małgorzata Strzelecka – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
5. Katarzyna Ambroziak – Urząd Gminy w Czerwoncu;
6. Agnieszka Balcerzak – Grupa Zdrowie Czerwonka - Arkadiusz Chmiliński w Czerwoncu;
7. Hanna Gromelska – Grupa Zdrowie Czerwonka - Arkadiusz Chmiliński w Czerwoncu;
8. Katarzyna Tyburzec – Urząd Gminy w Czerwoncu;
9. Grzegorz Łuniewski – Gminny Ośrodek Kultury w Czerwoncu;
10. Zbigniew Załęski - Publiczna Szkoła Podstawowa w Czerwoncu;
11. Agnieszka Lewaśkiewicz - Publiczna Szkoła Podstawowa w Czerwoncu.

**Etap II** - Opracowanie diagnozy problemów społecznych, występujących w gminie.

**Etap III** - Opracowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

**Etap IV** - Konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

**Etap V** - Sporządzenie raportu z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniającej rezultaty przeprowadzonych konsultacji.

**Etap VI** - Zatwierdzenie raportu z konsultacji oraz przygotowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Przy aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wykorzystano Metodę Aktywnego Planowania Strategicznego oraz analizę SWOT. Punktem wyjścia była analiza sytuacji polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron, istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacji problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu. Jednocześnie przyjęto założenie, że Strategia powinna być wyrazem woli mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. Istotnym elementem było więc przygotowanie Strategii w sposób partycypacyjny, a więc z udziałem lokalnej społeczności.

## III. Społeczno – gospodarcze uwarunkowania strategii

---

### III. 1 Charakterystyka gminy

---

Gmina Czerwonka jest gminą wiejską położoną w środkowo- północnej części województwa mazowieckiego, w środkowej części powiatu makowskiego. Według fizyczno-geograficznego podziału Polski leży ona na Nizinie Północno-Mazowieckiej pomiędzy doliną Orzyca i Narwi na Wysoczyźnie Ciechanowskiej. Na południe od gór rozciąga się równina ku dolinie Narwi. Zachodnim skrajem gminy płynie rzeka Orzyc. Najbliższym miastem jest Maków Mazowiecki, będący siedzibą powiatu - oddalony o 10 km.

Gmina Czerwonka zajmuje obszar około 110,6 km<sup>2</sup> (11.059 ha), co stanowi 10,39% powierzchni powiatu. Na dzień 31 grudnia 2013 roku zamieszkiwana była przez 2 643 mieszkańców. Gęstość zaludnienia na 1 km<sup>2</sup> wynosi: 24 osoby.

Gmina Czerwonka sąsiaduje z 6 gminami wiejskimi. Od południa z gminami: Szelków i Rzewnie, od zachodu z miastem Maków Mazowiecki i gminą Karniewo, od północy z gminą Płoniawy-Bramura i Sypniewo i od wschodu z gminą Młynarze i miasto-gminą Różan. Odległość miejscowości gminnej Czerwonka od Makowa Maz. będącej siedzibą powiatu wynosi 10 km.



Mapa. Położenie Gminy Czerwonka na tle powiatu makowskiego

Pod względem administracyjnym gmina Czerwonka składa się z 26 miejscowości, w tym 23 mają statut następujących sołectw: Ulaski, Tłuszcz, Soje, Sewerynowo, Ponikiew Wielka, Perzanowo, Mariampole, Lipniki, Krzyżewo Jurki, Krzyżewo Marki, Janopole, Kałęczyn, Guty Małe, Guty Duże, Dąbrówka, Czerwonka,



Ciemniewo, Cieciorki, Budzyno Wałędzięta, Budzyno Lipniki, Budzyno Bolki, Adamowo. Cechą charakterystyczną Gminy jest jej przynależność do obszarów znacznie zalesionych. Lasy zajmują powierzchnię 4 677,6775 ha, co stanowi około 42 % ogólnej jej powierzchni. (56,9% stanowią lasy prywatne) Pod względem przyrodniczym należą one do IV Krainy Przyrodniczo-Leśnej Mazowiecko-Podlaskiej.

## **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

Rolniczy charakter gminy sprawia, że staje się ona coraz atrakcyjniejszym miejscem do wypoczynku i stałego osiedlenia się dla zmęczonych trudami codziennego życia w wielkich aglomeracjach.

Doskonałe możliwości i niewielkie odległości od dużych miast (45 km od Ostrołęki, 40 km od Ciechanowa, 35 km od Przasnysza i 100 km od Warszawy) a także bardzo dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych w większości o nawierzchni bitumicznej jest kolejnym atutem gminy.

W gminie zauważalna jest niewielka nad reprezentacja mężczyzn w stosunku do kobiet, co jest przejawem ogólnej nieprawidłowości demograficznej, tj. statystycznie w większości gmin w kraju jest więcej kobiet, szczególnie starszych. Wzrasta również gęstość zaludnienia Gminy, rozwija się nowe budownictwo.

Rozwój Gminy powinien odbywać się w sposób ciągły i zaplanowany. Ważny kontekst dla zakresu Strategii wyznaczają narodowe strategie sektorowe oraz wojewódzkie dokumenty planistyczne, takie jak plan zagospodarowania przestrzennego, czy programy ochrony środowiska.

## **III.2 Podmioty gospodarcze**

---

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Czerwonka utrzymuje się od paru lat na prawie niezmiennym poziomie. Drobne zmiany wynikają z ogólnej niekorzystnej sytuacji na rynkach co widoczne jest w ilości podmiotów gospodarczych w gminie, jednak zauważalny jest minimalny wzrost tej liczby.

W gminie Czerwonka w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 175 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 147 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 13 nowych podmiotów, a 7 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (24) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (5) w roku 2012. W tym samym okresie najczęściej (36) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (7) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Czerwonka najczęściej (4) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (172) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,0% (7) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 33,1% (58) podmiotów, a 62,9% (110) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Czerwonka najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (27.2%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.8%).

## Charakterystyka podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w latach 2017, 2018, 2019

		Lata 2017 - 2019		
		2017	2018	2019
<b>Ogółem</b>		<b>153</b>	<b>167</b>	<b>175</b>
<b>Rodzaj przeważającej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru REGON z podziałem na sekcje</b>				
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	6	7
2.	Przetwórstwo przemysłowe	12	12	14
3.	Górnictwo i wydobywanie	1	1	1
4.	Budownictwo	39	39	40
5.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	33	34	32
5.	Transport i gospodarka magazynowa	15	22	21
7	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	2	2
8.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	4	4
9.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	3	4
10.	Informacja i komunikacja	1	2	2
11.	Edukacja	3	3	4
12.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	2	3
13.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	2	1
14.	Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	7	8	9

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>

W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON

według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

## **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

Na podstawie analizy danych statystycznych pochodzących z Urzędu Gminy Czerwonka możemy wnioskować, że w Gminie wzrasta liczba podmiotów gospodarczych. Świadczy o tym przewaga podmiotów nowopowstałych nad podmiotami wyrejestrowanymi z rejestru działalności gospodarczej. Na przełomie trzech ostatnich lat (2017 - 2019) systematycznie wzrastała liczba podmiotów gospodarczych. W 2019 roku zarejestrowano 13 nowych podmiotów gospodarczych, wyrejestrowano – 7. Na rozwój podmiotów gospodarczych w gminie ma również wpływ dostępność środków od zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie.

### **III.3 Poziom życia ludności**

---

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych. Powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Brak jest jednolitych i twardych danych, które umożliwiłyby jednoznacznie określenie poziomu życia ludności gminy Czerwonka. Pośrednie źródło informacji na ten temat mogą jednak stanowić wypowiedzi mieszkańców<sup>1</sup>, którzy wskazują na ubóstwo, bezrobocie, długotrwała chorobę czy alkoholizm jako jedne z najbardziej zauważalnych problemów w gminie. Powyższe, daje możliwość określenia w pewnym uproszczeniu, poziomu życia ludności. Poziom ten szacunkowo wydaje się niezadawalający w kontekście ogółu mieszkańców gminy, tzn. uzyskiwane dochody są nie wystarczające do zaspokojenia potrzeb bytowych.

---

<sup>1</sup> W badaniu mieszkańców odpowiedzi udzieliło 52 osoby

## Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Na podstawie analizy danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i opracowań Instytutu Rozwoju Służb Społecznych odsetek ludności korzystających ze świadczeń pieniężnych do liczby ludności zamieszkałej w Gminie jest znacznie wyższy ( 15 %) od średniej krajowej 10 %) Wnioskować można zatem, iż pomimo utrzymującego się niewielkiego procentowo zmniejszenia liczby osób korzystających z pomocy społecznej – duża liczba mieszkańców osiąga dochody poniżej kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Warto wziąć pod uwagę, że mamy do czynienia z tendencją ubóstwa utrzymującego się w gminie na szeroką skalę. Ta kwestia powinna zostać uwzględniona choćby przy wskazywaniu działań długofalowych wspierających rozwój społeczno-gospodarczy.

### III.4 Zasoby mieszkaniowe

---

Zasoby mieszkaniowe Gminy określa szczegółowo Uchwała Nr III/26/2018 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Czerwonka na lata 2019 – 2023.

#### Wykaz budynków i występujących w nich lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Czerwonka

Lp.	Położenie budynków	Ilość lokali	Powierzchnia lokali w m <sup>2</sup>	Ilość izb	Ilość lokali socjalnych
1.	Czerwonka – budynek Ośrodka Zdrowia	4	233,70 m <sup>2</sup>	14	0
OGÓŁEM:		4	233,70 m <sup>2</sup>	14	0

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czerwonka - Uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Czerwonka*

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Gmina Czerwonka nie dysponowała mieszkaniami socjalnymi. W Gminie Czerwonka dominuje budownictwo jednorodzinne.

## Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Dotychczasowa polityka gminna nie zakłada wzrostu lokali socjalnych poprzez rozwój budownictwa socjalnego. Z dotychczasowych raportów, w tym Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok można wnioskować, że na terenie Gminy nie ma również osób ubiegających się o przyznanie lokali socjalnych. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym zasobem Gminy Czerwonka zakłada tworzenie zasobu mieszkań socjalnych poprzez przeznaczenie budynków komunalnych o niskim standardzie technicznym na mieszkania socjalne.

### III.5 Prognoza demograficzna

---

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku gminę Czerwonka zamieszkiwało 2 643 osoby, w tym 1 300 kobiet i 1 343 mężczyzn. Według danych wcześniejszych liczba ludności w gminie Czerwonka spada. Gęstość zaludnienia gminy nowych osób zamieszkałych do osób wyprowadzających się lub umierających nieznacznie zmniejsza się.

#### Ruch naturalny mieszkańców Gminy Czerwonka w latach 2017 – 2019

Kategoria	2017	2018	2019
Liczba urodzeń:	21	26	37
Liczba zgonów:	30	42	35
Przyrost naturalny:	-9	-16	2

*Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Czerwonce*

Od 2017 roku wzrasta liczba urodzeń żywych. W stosunku do roku 2017 w roku 2019 liczba urodzeń wzrosła o 7 osób i w kolejnym roku o 11 osób. Spadek liczby mieszkańców gminy może być efektem ruchu migracyjnego, którego saldo w latach 2017 - 2019 jest zmienne tj. więcej osób w gminie zameldowało w roku 2018 i 2019, natomiast w roku 2018 wymeldowało się najwięcej osób.

## Saldo migracji Gminy Czerwonka w latach 2017 – 2019:

### W 2017 r.

- zameldowało się – 18 osób
- wymeldowało się – 21 osób

### W 2018 r.

- zameldowało się – 21 osób
- wymeldowało się – 56 osób

### W 2019 r.

- zameldowało się – 32 osób
- wymeldowało się – 33 osób

Źródło: *Urząd Stanu Cywilnego Czerwonka*

Specyfikę zmiany ludności pod względem wieku w podziale na wiek przedprodukcyjny produkcyjny, poprodukcyjny prezentuje poniższa tabela.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym na dzień 31.12.2019 r. stanowiła 19,6 %, w wieku produkcyjnym 61,6 %, zaś w wieku poprodukcyjnym 18,8 %.

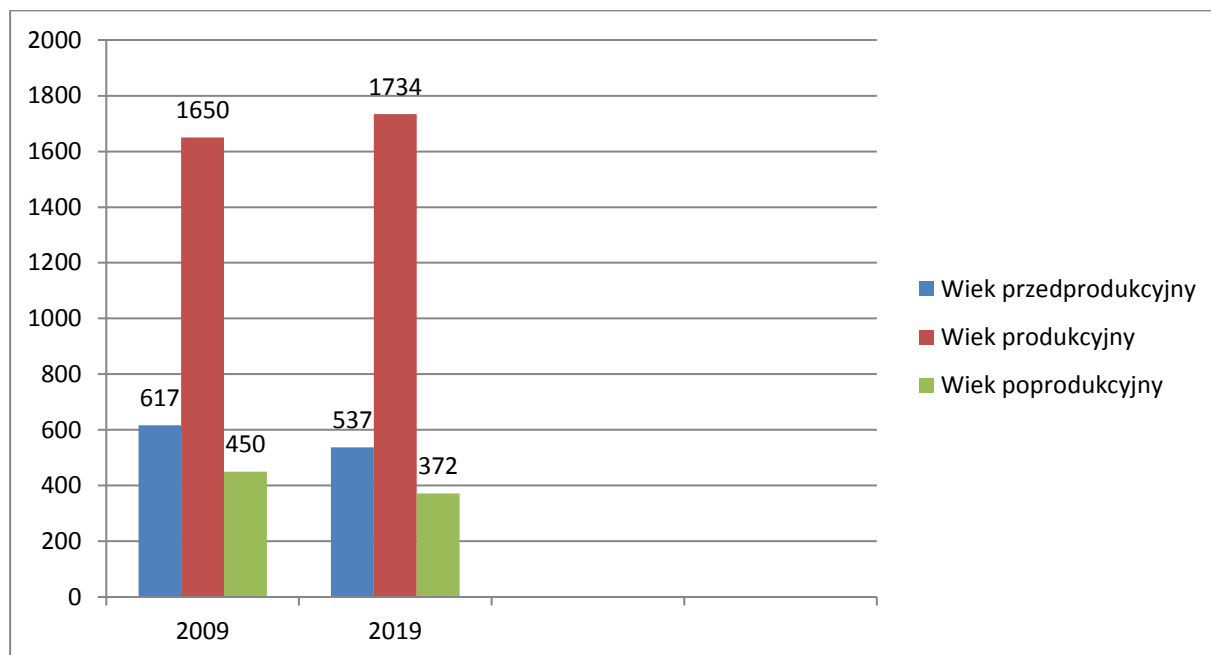
## Struktura porównawcza wieku mieszkańców Gminy Czerwonka na przełomie 10 lat, czyli: w latach 2009 i 2019

Liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym	2009	2019
Ilość osób w wieku przedprodukcyjnym	617	537
ilość osób w wieku produkcyjnym	1 650	1 734
ilość osób w wieku poprodukcyjnym	450	372
RAZEM:	2 717	2 643

Źródło: *Urząd Stanu Cywilnego Gminy Czerwonka*.

Wykres poniżej uwzględnia zmiany ludności pod względem wieku w podziale na wiek przedprodukcyjny produkcyjny, poprodukcyjny w roku 2009 i 2019.

### Struktura wiekowa w roku 2009 i 2019.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Czerwonka

### Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W strukturze demograficznej mieszkańców Gminy Czerwonka widać systematyczny proces zwiększania się osób w wieku produkcyjnym, a zmniejszenia osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, zaś w wieku produkcyjnym rośnie. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 1%, o 3% zwiększyła się populacja osób w wieku produkcyjnym i o 2% zmniejszyła się populacja osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnikami sytuacji demograficznej są różnice pomiędzy liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów oraz saldo migracji.

## III.6 Rynek pracy

W gminie Czerwonka na 1000 mieszkańców pracuje 42osób . 49,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 50,5% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Czerwonka wynosiło w 2019 roku 15,8% (16,1% wśród kobiet i 15,5% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Czerwonka wynosiło 3 789,60 PLN, co odpowiada 78.40% przeciętnego miesięcznego

wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Czerwonka 165 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 39 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -126. 55,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Czerwonka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,3% w przemyśle i budownictwie, a 10,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bezrobocie w gminie Czerwonka jest jedną z najważniejszych kwestii społecznych, generujących powiększającą się skalę ubóstwa wśród jednostek i rodzin. Stopa bezrobocia w powiecie makowskim w zestawieniu z województwem i całym krajem w poszczególnych latach 2017 – 2019 na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła następująco:

### Bezrobocie na dzień 31.12.2019 roku w kraju, województwie, powiecie

Podregion/ Region/Kraj	Bezrobocie na dzień 31 grudnia w latach 2017 – 2019		
	2017	2018	2019
Powiat makowski	18,3 %	15,8 %	15,4 %
województwo mazowieckie	5,6 %	4,9 %	4,4 %
Cały kraj	6,6 %	5,8 %	5,2 %

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS*

### Bezrobocie na dzień 31.12.2019 roku w kraju, województwie, powiecie

Gmina	Bezrobocie na dzień 31 grudnia w latach 2017 – 2019		
	2017	2018	2019
Gmina Czerwonka	19,9 %	17,4 %	15,8 %

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS*



## Statystyka osób bezrobotnych na koniec poszczególnych lat 2017 – 2019

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem:	Powiat Makowski			Gmina Czerwonka		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
		3463	3019	2848	223	193
w tym kobiet:	1573	1435	1380	103	86	80
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	467	428	342	32	24	25
w tym kobiet:	196	210	166	12	13	13
Struktura wiekowa bezrobotnych						
Przedział wiekowy 18-24	602	592	539	60	42	39
25-34	903	860	776	65	58	46
35-44	749	711	725	35	47	50
45-54	762	449	429	39	24	20
55 i więcej	447	407	379	24	22	22
Poziom wykształcenia zarejestrowanych osób bezrobotnych						
Wyższe	303	271	232	20	17	19
Policealne i średnie zawodowe	814	632	604	41	32	33
Średnie ogólnokształcące	583	496	494	38	38	28
Zasadnicze zawodowe	836	806	723	60	48	43
Gimnazjalne i inne	927	814	795	64	58	58
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych						
OGÓŁEM	81	78	67	3	3	1

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy w Makowie Maz. za rok: 2017, 2018, 2019.

## Ilość bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu

Formy wsparcia w latach 2017 – 2019	POWIAT			GMINA		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Prace interwencyjne	55	96	96	4	8	10
Roboty publiczne	21	79	65	1	4	7
Szkolenia	79	21	20	0	2	0
Staże zawodowe	691	529	315	46	41	29
Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	76	77	58	4	6	2
Prace społecznie użyteczne	50	80	60	6	9	5
Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	23	66	56	2	4	5
Bony na zasiedlenie	49	58	50	1	1	2

Źródło danych: Dane statystyczne PUP w Makowie Mazowieckim za lata 2017 – 2019

### Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Z danych, przedstawionych w tabelach wynika, że nominalna liczba bezrobotnych w gminie Czerwonka na przestrzeni lat 2017 – 2019 jest zmienna, pomimo, że bezrobocie w powiecie ma tendencję lekko malejącą. Nie oznacza to jednak, że sytuacja na rynku pracy w powiecie makowskim pogarsza się i jest proporcjonalna do skali zjawiska w województwie i kraju. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia osób bezrobotnych, nastąpił wzrost liczby osób zarejestrowanych z wykształceniem wyższym oraz policealnym i zawodowym. Analizie poddane zostały również formy wsparcia osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy. Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Makowie Mazowieckim wynika, że nastąpił znaczny wzrost osób zakładających działalność gospodarczą oraz osób aktywizowanych w formie prac interwencyjnych oraz staży zawodowych.

## III.7 Ochrona zdrowia

---

Mieszkańcy gminy Czerwonka w ramach opieki medycznej mają dostęp do usług medycznych w Przychodni Grupa Zdrowie Czerwonka na terenie miejscowości Czerwonka, która jest czynna w dni robocze. W pozostałe dni opiekę przejmuje SOR w Makowie Mazowieckim. Lekarz rodzinny jest dostępny w przychodni w godzinach: poniedziałek i środa 11.00 – 17.00, wtorek, czwartek, piątek 8.00-14.00. W uzasadnionych przypadkach pacjenci mogą skorzystać z wizyt domowych. Opieka medyczna specjalistyczna sprawowana jest przez SPZOZ w Makowie Mazowieckim.

### 1. Śmiertelność

W 2017 roku zmarło 18 osób (1,6%) spośród wszystkich pacjentów przychodni (1189), w 2018 roku zmarło 30 osób (1,7%) spośród wszystkich pacjentów przychodni (1300), a w 2019 roku 23 osoby czyli 0,7 % pacjentów spośród wszystkich pacjentów przychodni (1457). Natomiast urodziło się analogicznie w 2017 roku 17 dzieci, w 2018 roku – 17 dzieci, a w 2019 roku – 23 dzieci.

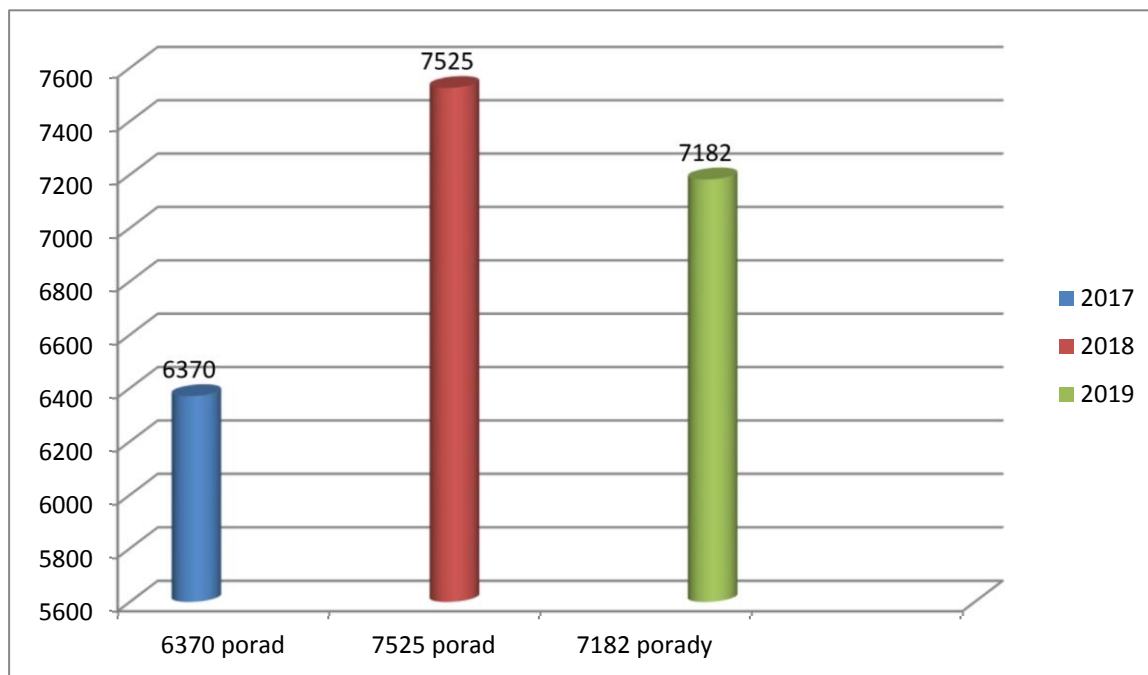
### 2. Profilaktyka zdrowotna

Personel przychodni realizuje Program Profilaktyki Gruźlicy oraz Program Profilaktyczny w kierunku Chorób Układu Krążenia. Poza tym jest prowadzona edukacja zdrowotna wśród pacjentów przychodni oraz wśród uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum.

### 3. Infrastruktura ambulatoryjna, szpitalna, rehabilitacyjna

Na terenie gminy znajduje się 1 przychodnia lekarska – Przychodnia Grupa Zdrowie Czerwonka. Pacjentami przychodni są głównie mieszkańcy gminy Czerwonka ale też okolicznych gmin. Ogólna liczba zapisanych pacjentów to 1895 osób. W 2017 roku przychodnia udzieliła 6370 porad lekarskich, w 2018 roku – 7525, w 2019 roku – 7182. Gmina ma na swoim terenie również gabinet stomatologiczny, gdzie przyjmuje 1 stomatolog ogólnie dostępny. Najbliższy szpital znajduje się w Makowie Mazowieckim odległym o około 13 km od Czerwonki. Świadczenia rehabilitacyjne realizowane są właśnie przez ten szpital oraz przez placówkę NZOZ w Róźnie. Czerwonka posiada też na swoim terenie Punkt Apteczny czynny w dni robocze w godzinach 8.00-14.00, gdzie pacjenci mogą zrealizować recepty oraz zakupić leki do domowej apteczki.

## Liczba udzielonych porad w ramach POZ w latach 2017 - 2019



Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Przychodni Grupa Zdrowie Czerwonka

### Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Analizując zgromadzone dane w zakresie dostępu mieszkańców gminy do podstawowej opieki zdrowotnej można jednoznacznie stwierdzić tendencję spadkową w ilości udzielonych porad. Zapewne większa liczba placówek służby zdrowia - szczególnie w miejscach o utrudnionym komunikacyjnie dostępie, przyczyniłaby się do jeszcze większej poprawy zdrowia mieszkańców, jednak ich powołanie wiąże się przede wszystkim z dużymi nakładami finansowymi. To samo dotyczy się dostępu do lekarzy specjalistów.

Z doświadczenia pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej wynika niepokojąca obserwacja, że coraz częściej osoby potrzebujące pomocy nie posiadają podstawowych ubezpieczeń zdrowotnych.

## III.8 Edukacja i wychowanie

Gmina Czerwonka w roku szkolnym 2019/2020 była organem prowadzącym dla 1 Szkoły Podstawowej.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Czerwonce jest w chwili obecnej 8 - klasową szkołą z oddziałami przedszkolnymi, do której uczęszczają dzieci z terenu gminy. Szkoła nie jest duża. Do nauki udostępniony jest również budynek byłego gimnazjum. W szkole zatrudnionych jest 21 nauczycieli (wszyscy posiadają kwalifikacje do nauczania - wykształcenie wyższe magisterskie i przygotowanie pedagogiczne). Kadra pedagogiczna stosuje podczas pracy z uczniem nowoczesne metody i formy nauczania. Wdrażane

są innowacje pedagogiczne. Budynek szkoły posiada jedno piętro. Zarówno w środku jak i na zewnątrz przestrzegany jest porządek, a spokoju i bezpieczeństwa strzegą pracownicy szkoły. Szkoła dysponuje 4 salami przedszkolnymi z dostępem do dostosowanych zgodnie z wymaganiami łazienek, 6 salami lekcyjnymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne, pracownię komputerową wyposażoną w stanowiska komputerowe z dostępem do szerokopasmowego internetu. Szkoła posiada także : sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, pomieszczenie do podgrzewania i wydawania posiłków, stołówkę, gdzie można zjeść smaczne posiłki. Aby dzieci mogły spędzić wolny czas przed lub po lekcjach funkcjonuje dla nich świetlica. Organizowane są różnego rodzaju zajęcia chroniące przed nudą, wspomagające rozwój dziecka, wyrównujące deficyty u uczniów. Uczniowie przerwy spędzają zazwyczaj na obszernych korytarzach, których ściany są kolorowe, a na korkowych tablicach widnieją różnorodne gazetki i prace wykonane przez uczniów. Przy wejściu do szkoły zamieszczona jest tablica informacyjna zawierająca informacje dla uczniów i rodziców.

Szkoła jest bezpieczna i przyjazna uczniom. Wychowankowie spędzają przerwy pod opieką nauczycieli dyżurujących. Szkoła dba, aby wychowankowie mogli rozwijać swoje zainteresowania uczestnicząc w dodatkowych bezpłatnych zajęciach pozalekcyjnych (przyrodniczych, polonistycznych, historycznych, logopedycznych). W szkole prężnie działa Samorząd Uczniowski.

W Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Czerwoncu w latach 2017-2019 realizowano następujące programy:

- Program dla szkół Agencji Rynku Rolnego „Szklanka Mleka” i „Owoce i warzywa w szkole”,
- programy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Makowie Maz. :
  - Chronić się przed kleszczami wszystkimi sposobami. Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży
  - Czyste powietrze wokół nas - program antynikotynowy
  - Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS
  - Pierwszy dzwonek - stop meningokokom
  - Problem z głowy - zwiększanie świadomości u dzieci na temat wszawicy, jej objawy i przyczyny
  - Trzymaj formę
  - Znajdź właściwe rozwiązanie
  - Nie pal przy mnie proszę
- Programy m.in. z zakresu profilaktyki, zdrowego trybu życia i ekologii, w tym:
  - Akademia Bezpiecznego Puchatka
  - Dzieci uczą rodziców
  - Projekt Telewizji Polskiej i Teatr
  - Kubusiowi Przyjaciele Natury
  - Ogólnopolska Kampania informacyjno – edukacyjna Krajowej Administracji Skarbowej Hazard? Nie, dziękuję!
  - Ogólnopolski Program Profilaktyki Zdrowotnej Problem z głowy, VII edycja
  - Program – Obchody Dnia Głośnego Czytania – organizator sieć sklepów Biedronka
  - Szkolny Gang Słodzików
  - Ułożyć życie z Bogiem - program formacyjny dotyczący przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania przez uczniów klasy VII i VIII.
  - Akademia Uwielbiam
  - Prawidłowa segregacja śmieci - jak zmniejszyć ilość odpadów?
  - Zbiórka korków, makulatury i baterii.
- Program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 „Aktywna tablica”,
- Rządowy program dotacji na wyposażenie gabinetu profilaktyki zdrowotnej.
- Projekty EFS przy współpracy z Fundacją Proedoo: „Zdrowie smakuje – przeciwdziałanie otyłości wśród dzieci w powiecie makowskim” oraz „Zdrowy kręgosłup” promujący profilaktykę kręgosłupa u dzieci.

Dzięki staraniom mamy nowoczesnie wyposażoną bazę lokalową, trzy place zabaw i boisko szkolne.

Szkoła posiada liczne sukcesy sportowe min. unihokej dziewcząt i chłopców, ringo i piłka nożna. Wśród naszych uczniów jest wielu laureatów konkursów międzyszkolnych. 25% uczniów, to uczniowie miejscowi tzn. zamieszkujący od szkoły w promieniu do 3 km, zaś reszta uczniów to uczniowie dojeżdżający, którzy mają zapewniony dojazd do szkoły środkami komunikacji. Rodzice, którzy decydują się na samodzielny dowóz dzieci do szkoły otrzymują zwrot kosztów biletów miesięcznych.

W szkole podstawowej kwestia edukacji dzieci niepełnosprawnych zaczęła być postrzegana jako szczególnie istotna. W szkole obowiązek szkolny realizują uczniowie niepełnosprawni dla których prowadzone są zajęcia korekcyjno – kompensacyjne i rehabilitacyjne. Szkoła zapewnia zmniejszenie barier architektonicznych (podjazdy do szkoły, poszerzenie drzwi sal lekcyjnych, łazienka bez barier, winda dofinansowana ze środków PEFRON).

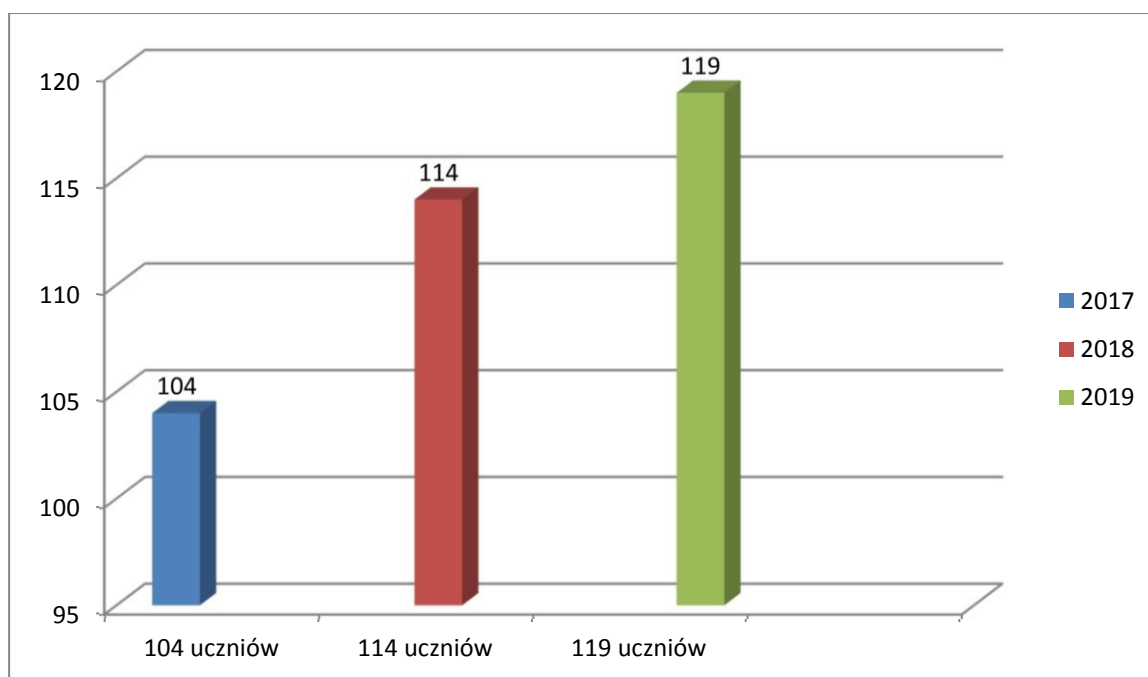
Gmina Czerwonka na edukację i wychowanie wydała w 2019 roku 2 242 730,07 zł. Należy zwrócić uwagę na ciągle rosnące wydatki na oświatę. W 2018 roku wydatki na oświatę wzrosły o 39 202,41 zł, a w 2019 w stosunku do roku poprzedniego o 100 729,26 zł, przy jednoczesnym utrzymaniu wydatków oświatowych na podobnym poziomie. Jednocześnie różnica pomiędzy ponoszonymi przez gminę wydatkami na oświatę szkolną, a częścią oświatową subwencji ogólnej przekazywanej przez państwo, tylko nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem.

### Struktura całkowitych wydatków oświatowych i wydatki na ucznia dla szkół prowadzonych przez gminę

Rok		2017			2018			2019		
		PLN	Procent całości	Na ucznia	PLN	Procent całości	Na ucznia	PLN	Procent całości	Na ucznia
<b>Zadania oświatowe z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych i dowożenia uczniów</b>										
Wydatki bieżące ogółem		2 100 798,40	100	14 690,90	2 140 000,81	100	16 850,40	2 242 730,07	100	18 846,47
w tym:	Wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi	1 746 233,70	83,12	12 211,42	1 802 702,45	84,24	14 194,51	1 903 782,42	84,89	15 998,17
	Wydatki rzeczowe	354 564,70	16,88	2 479,47	337 298,36	15,76	2 655,89	338 947,65	15,11	2 848,30
<b>Razem</b>		<b>2 100 798,40</b>	<b>100</b>	<b>14 690,90</b>	<b>2 140 000,81</b>	<b>100</b>	<b>16 850,40</b>	<b>2 242 730,07</b>	<b>100</b>	<b>18 846,47</b>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z Urzędu Gminy Czerwonka

## Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Czerwoncu w latach 2017 – 2019



Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z Urzędu Gminy Czerwonka

Liczba wypłaconych stypendiów socjalnych w latach:

- 2017/ 2018 – 76
- 2018/ 2019 – 59
- 2019/ 2020 - 49

Wysokość stypendium socjalnego na 1 ucznia w latach:

- 2017/2018 – 324,00 zł
- 2018/2019 – 447,00 zł
- 2019/2020 – 850,80 zł

Łączna kwota wydatkowana na stypendia w latach :

- 2017 – 28 911,00 zł
- 2018 – 30 538,00 zł
- 2019 – 46 229,20 zł

Szkoła Podstawowa w Czerwoncu zatrudnia wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną.

### Stan kadry pedagogicznej

- 2017/2018 – 22 nauczycieli
- 2018/2019 – 22 nauczycieli
- 2019/2020 – 21 nauczycieli

Ważnym zadaniem w polityce oświatowej – mającej wpływ na prowadzenie aktywnej polityki społecznej jest prowadzenie na terenie gminy oddziałów integracyjnych.

### Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Zmiany w zakresie edukacji spowodowane są zmniejszającą się liczbą dzieci uczących się w szkole podstawowej i w gimnazjum. Jest to powodem mniejszej subwencji dla Gminy a zwiększeniem wydatków ze środków własnych Gminy.

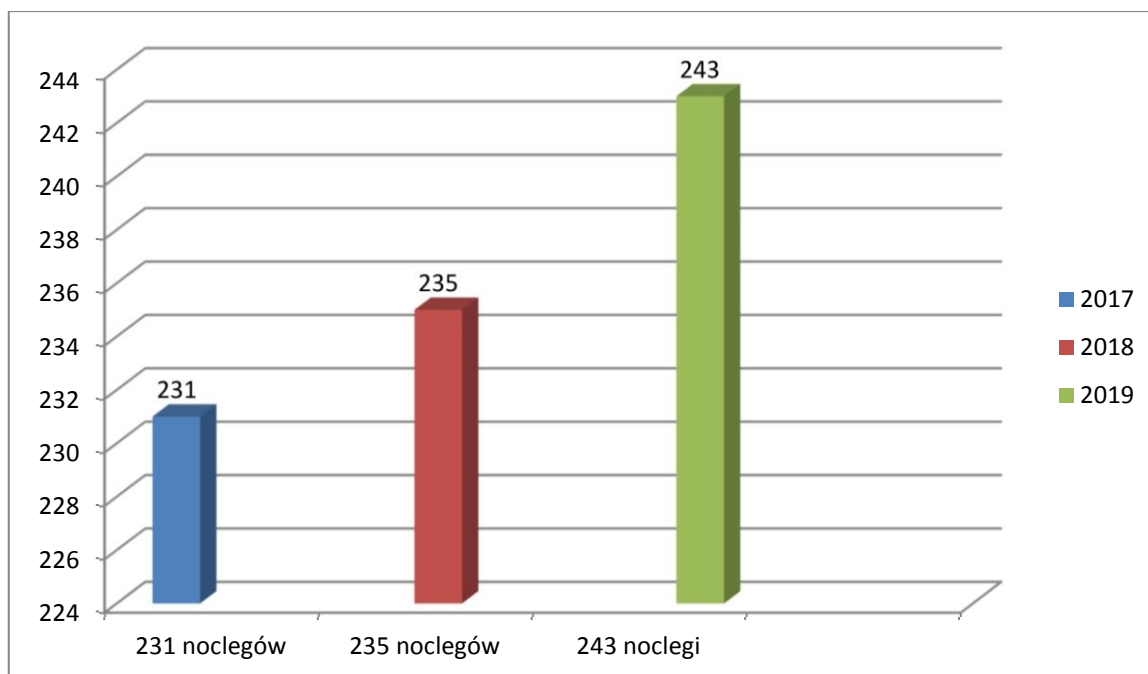
Edukacja i wychowanie na terenie gminy Czerwonka prowadzone jest przez publiczne placówki oświatowe. Dodatkowo Gmina pozyskuje środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

## III.9 Sport i rekreacja, baza noclegowa

Na terenie gminy Czerwonka działania z zakresu sportu prowadzone są głównie w szkołach. Na kulturę fizyczną i sport Gmina w 2019 roku wydała kwotę: 268 000,00 zł, co stanowi 2,1 % wydatków w ogólnym budżecie gminy. Na terenie Gminy są realizowane zajęcia w ramach projektów przede wszystkim przez Szkołę Podstawową oraz Centrum Kultury.

Na terenie Gminy Czerwonka funkcjonuje 1 obiekt turystyczny przystosowany na 15 miejsc w miejscowości Perzanowo. W ciągu 2019 roku udzielono 243 noclegi.

### Liczba osób korzystających z obiektów noclegowych w latach 2017 – 2019



Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, 2017, 2018, 2019 rok



## Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Analiza dynamiki zmian wskazuje na wzrost liczby osób korzystających z obiektu turystycznego. Na przełomie 2 ostatnich lat przybywa obiektów turystycznych.

W zakresie sportu poprzez współfinansowanie w ramach funduszy zewnętrznych Gmina miała możliwość realizacji dodatkowych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży uczącej się szkole podstawowej. Należałoby zwrócić uwagę na realizację zajęć sportowych również dla osób dorosłych, ich aktywizację poprzez sport i profilaktykę zdrowotną.

### III.10 Organizacje pozarządowe

---

Organizacje pozarządowe są bardzo ważnym ogniwem w realizacji aktywnej polityki społecznej w samorządzie gminnym. Podstawą współpracy jest Program Współpracy Gminy Czerwonka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Program ten uwzględnia obszary działalności publicznej, w zakresie których samorząd gminny deklaruje współpracę zarówno w formie finansowej jak i niefinansowej.

Do znanych organizacji pozarządowych na terenie gminy zaliczamy:

#### 1. STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA- "ZIELONY SZLAK NIZINY MAZOWIECKIEJ"

Celem działalności jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności:

- opracowanie i realizację lokalnej strategii rozwoju,
- promocję obszarów wiejskich
- mobilizowanie ludności do wzięcia udziału w procesie zrównoważonego rozwoju obszarów, upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich, realizację własnych programów i projektów.

#### 2. STOWARZYSZENIE GOSPODYŃ WIEJSKICH

Celem działalności jest aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym, działanie na rzecz podnoszenia kwalifikacji kobiet w celu uzyskania alternatywnych źródeł dochodu, podejmowanie działań integrujących kobiety z różnych środowisk, praca na rzecz integracji pokoleń, reprezentowanie interesów kobiet i ich rodzin, podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej i zawodowej kobiet z różnych środowisk i ich rodzin, propagowanie i pielęgnacja tradycji regionalnych, podejmowanie i wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną, podejmowanie i wspieranie działań w zakresie zwalczania patologii (alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie), podejmowanie i wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanie

i wspieranie działań promujących rozwój turystyki i agroturystyki, prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz społeczeństwa gminy czerwonka, podejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej kobiet, tworzenie miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu, prace na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy Czerwonka i współpraca z nimi, współpraca z nieformalnymi organizacjami pozarządowymi, podejmowanie inicjatyw społecznych w zakresie rozwoju życia kulturalnego i innych przejawów życia społecznego mieszkańców gminy Czerwonka, sprawowanie opieki nad zabytkami i miejscami pamięci narodowej, współpraca na rzecz wspierania działalności świetlic wiejskich, środowiskowych i terapeutyczno-wychowawczych z terenu gminy Czerwonka.

### 3. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W CZERWONCE, DĄBRÓWCE I GUTACH DUŻYCH

Do zadań Ochotniczej Straży Pożarnej zarówno w Dąbrówce, Gutach Dużych jak i w Czerwonce należy: prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej, wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej, działania na rzecz ochrony środowiska.

#### **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

Organizacje pozarządowe w gminie Czerwonka charakteryzują się małym potencjałem aktywności obywatelskiej. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy wynika, że aż 68 osób na 107 ankietowanych zadeklarowało, że nie chce się angażować w działalność społeczną bez względu na podaną formę: wolontariat, klub osiedlowy, działalność w organizacji pozarządowej lub innej wskazane przez respondenta. Stanowi to 64% osób badanych. W przyszłości należy zwrócić uwagę na wzmocnienie potencjału NGO, kreowania lokalnych liderów, opracowania skutecznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, oraz postrzegania trzeciego sektora jako ważnego partnera w realizacji zadań publicznych na rzecz społeczności lokalnej.

## **III.11 Kultura**

---

Na terenie Gminy Czerwonka zadania w zakresie Kultury realizuje Centrum Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna.

Według danych z 2019 w gminie Czerwonka działała 1 biblioteka/filia publiczna zatrudniająca 1 pracownika, posiadająca księgozbiór liczący 10 267 wolumenów. W roku 2019 do biblioteki wpłynęło łącznie 502 wolumeny za kwotę 12 500,00 zł.

Książki będące na wyposażeniu biblioteki są kupowane zgodnie z potrzebami czytelników. Biblioteka posiada księgozbiór podręczny, z którego czytelnicy mogą korzystać wyłącznie na miejscu w Bibliotece.

Poza wypożyczeniem książek biblioteka w Gminie Czerwonka prowadzi następujące działania:

## 1. PRENUMERATA CZASOPISM

W 2019 roku biblioteka prenumerowała 5 tytułów czasopism dla dorosłych: Claudia, Przyjaciółka, Poradnik domowy, ELLE, Fakt. Dodatkowo prenumerowano 1 tytuł gazety regionalnej, tj. Tygodnik Ostrołęcki. Urząd Marszałkowski przekazywał bibliotece nieodpłatnie 2 egz. miesięcznika „Kronika Mazowiecka”. Biblioteka gromadzi wycinki z lokalnej prasy, prace tematyczne o gminie, a także broszury i inne materiały informacyjne z czasopism, przydatne w bibliotece. Dzięki temu została opracowana Kronika o najważniejszych wydarzeniach w Gminie od roku 1998 i jest prowadzona na bieżąco. Kronika udostępniana jest wszystkim odwiedzającym bibliotekę.

## 2. CZYTELNICTWO

Zainteresowania i potrzeby czytelnicze były różnorodne. Młodzież ucząca się wypożyczała głównie obowiązkowe lektury z języka polskiego, ich opracowania, literaturę niebeletrystyczną uzupełniającą wiadomości z przedmiotów szkolnych. Wśród dorosłych dużym zainteresowaniem cieszyły się bestsellery, literatura sensacyjna i faktu. Duże powodzenie u kobiet miały książki „Pisane przez życie”, czyli na faktach autentycznych. U mężczyzn natomiast książki sensacyjne i historyczne a dzieci najchętniej czytają książki dotyczące bajek, które mogą oglądać również w telewizji. W bibliotece jeden komputer przeznaczony jest dla użytkowników. Czytelnicy mogą korzystać z bezpłatnego dostępu do Internetu.

### Czytelnicy według wieku

Liczba zarejestrowanych czytelników ( wiek czytelników)	Liczba zarejestrowanych czytelników		
	2017	2018	2019
	<b>232</b>	<b>206</b>	<b>212</b>
Do lat 15	101	81	79
Od 16-19 lat	37	35	44
20-24 lata	23	19	16
25-44 lata	39	36	42
45-60	26	31	29
Powyżej 60 lat	6	4	2

Źródło: Biblioteka Publiczna w Czerwone – Centrum Kultury z 2017, 2018, 2019 roku

## Czytelnicy według zajęcia

Zawód	Liczba czytelników w latach 2017 – 2019		
	2017	2018	2019
Osoby uczące się	161	135	139
Osoby pracujące	52	49	59
Pozostali	19	22	14

Źródło: Biblioteka Publiczna w Czerwone – Centrum Kultury z 2017, 2018, 2019 roku

Analizując strukturę czytelników według wieku i zawodu stwierdzono, że dzieci i młodzież ucząca się w szkołach stanowiła najliczniejszą grupę czytelniczą. Znaczną grupę czytelników stanowiły również osoby pracujące.

Czytelnicy zarejestrowani w 2017 roku to 232 osoby, stanowiący ok. 9 % ogólnej liczby mieszkańców, w 2018 r. to 206 osób stanowiących ok. 8 % ogólnej liczby mieszkańców, w 2019 r. to 212 osób, co stanowiło również ok. 8 % ogólnej liczby mieszkańców.

W porównaniu z rokiem 2017 liczba czytelników spadła, ale w roku 2019 – nieznacznie wzrosła, w porównaniu do roku 2018.

## Wypożyczenia książek w bibliotece

Rok	2017	2018	2019
Liczba wypożyczonych książek	3423	3372	3495

Źródło: Biblioteka Publiczna w Czerwone – Centrum Kultury z 2017, 2018, 2019 roku

Największym zainteresowaniem cieszyły się lektury szkolne, literatura piękna dla dzieci i młodzieży, następnie bestsellery, literatura sensacyjna i faktu dla dorosłych oraz książki pisane na faktach autentycznych.

## Liczba udostępnień książek na zewnątrz i na miejscu

Rok	2017	2018	2019
Liczba udostępnień na zewnątrz	3217	3112	3290
Liczba udostępnień na miejscu	206	260	205

Źródło: Biblioteka Publiczna w Czerwone – Centrum Kultury z 2017, 2018, 2019 roku

Poza wypożyczaniem książek i czasopism biblioteka prowadzi działalność kulturalną w zakresie:

- 📌 **Promocji czytelnictwa**

Biblioteka prowadzi następujące formy pracy upowszechniające książkę i czytelnictwo:

### **1. Konkursy:**

- konkurs pt. „Mój ulubiony bohater książkowy”. Konkurs był skierowany do uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Czerwonka,
- Konkursy Bożonarodzeniowe,
- konkursy plastyczne.

### **2. Imprezy i spotkania okolicznościowe:**

- organizowanie lekcji bibliotecznych dla uczniów szkoły podstawowej przybliżające funkcjonowanie biblioteki publicznej, zapoznanie z księgozbiorem biblioteki, a także przedstawienie dzieciom znaczenia książki w życiu człowieka,
- zorganizowanie zajęć dla dzieci spotkań okolicznościowych np. z okazji Walentynek, Dnia Kobiet, Wielkanocy, Andrzejek, Mikołajek, Świąt Bożego Narodzenia,
- zorganizowanie akcji, promującej czytelnictwo i przyciągających czytelników.
- spotkanie z autorem bajek dla dzieci,
- organizacja półkolonii dla dzieci w wakacje.
- zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- podtrzymuje tradycję narodową organizując spotkania, wystawy książkowe,
- prowadzi kącik poezji dla najmłodszych,
- koncerty, występy kabaretów,
- Bieg Siedmiu Róż,
- Zbiórka pieniędzy na Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.

### **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

Działalność kulturalna w Gminie Czerwonka rozwija się w dynamicznym tempie. Pomimo szerszego dostępu do kultury masowej, czytelnictwo w gminie utrzymuje się poza niewielkimi odchyleniami na tym samym poziomie. Biblioteka stanowi centrum kultury w Gminie. Inicjuje szeroki zakres różnych imprez, spotkań, wystaw dla dzieci. Z roku na rok poszerza się kalendarz imprez kulturalnych.

## **III.12 Charakterystyka systemu pomocy społecznej**

---

W 2019 roku działania z zakresu pomocy społecznej w ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce prowadziła kadra w składzie:

## Struktura zatrudnienia w GOPS na dzień 31.12.2019 r.

Nazwa działu	Liczba osób zatrudnionych
Pomoc społeczna:	7
w tym liczba pracowników socjalnych	2
Główna księgową	1
Administrator ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	1
Asystent rodziny	1
Pomoc domowa (opiekunka)	1
Kierownik	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania GOPS za 2019 r.

W miarę potrzeb na umowę zlecenie zatrudniane są 2 dodatkowe osoby wykonujące usługi opiekuńcze. Ponadto organizowane są również prace społecznie użyteczne. W rodzinach, gdzie jest osoba wymagająca całodobowej opieki i pielęgnacji, przyznawane jest świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna bądź specjalny zasiłek opiekuńczy osobom rezygnującym z pracy w celu sprawowania opieki.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka borykały się z wieloma problemami generującymi wiele dysfunkcji. Od lat dominującym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo. Wiąże się to ściśle z problemem braku zatrudnienia. Klienci otrzymujący pomoc finansową ze względu na występujące bezrobocie to najczęściej osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, cechujący się biernością i niezaradnością życiową.

Kolejnym istotnym problemem z którym zmagają się klienci Ośrodka jest niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Pomoc dla osób niepełnosprawnych, poza wsparciem finansowym, koncentruje się wokół pomocy usługowej. Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z usług opiekuńczych.

Liczba osób i rodzin objętych pomocą finansową w formie zasiłku stałego, okresowego jest znacznie niższa niż zasiłku celowego. W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mieszkańcom gminy świadczona jest pomoc w formie dożywiania dzieci i dorosłych jak również wypłacania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku. Świadczenie pieniężne z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyznawane jest rodzinom, w których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego. Pomoc w formie posiłków realizuje się przede wszystkim w szkołach podstawowych.

## Wykonanie budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2018 – 2019

Kategoria :	2018	2019
<b>Pomoc społeczna, w tym :</b>		
zadania własne gminy	532 178,37	584 693,31
zadania zlecone gminy	4 066 604,23	4 484 365,15
<b>ogółem</b>	<b>4 598 782,60</b>	<b>5 069 058,46</b>

Źródło: Sprawozdanie GOPS za 2018 i 2019 r.

## Realizacja zadań zleconych realizowanych w gminie Czerwonka w latach 2018 – 2019

Lp.	Rodzaj świadczenia	Rok 2018	Rok 2019
		Kwota	Kwota
1.	Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składka na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 442 080,00	1 554 419,36
2.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń rodzinnych	10 168,88	12 594,24
3.	Świadczenia wychowawcze 500+	2 493 079,00	2 788 542,67
4.	Świadczenia Dobry Start	111 516,00	116 250,00

Źródło: Sprawozdanie GOPS za 2018 i 2019 r.

## ZADANIA WŁASNE GMINY

Zasady przyznawania świadczeń z zakresu zadań własnych są takie same jak przy zadaniach zleconych tzn. spełnienie jednocześnie dwóch warunków:

- kryterium dochodowego: na osobę samotną 701,00 zł, na osobę w rodzinie – 528,00 zł,
- problemu społecznego określonego ustawie o pomocy społecznej (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz.1876).

**Realizacja zadań własnych w latach 2018 – 2019  
(środki finansowe gminy oraz dofinansowanie Wojewody).**

Lp.	Rodzaj świadczenia	2018	2019
1.	Świadczenia z programu: „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” (dożywianie +zasiłek celowy na zakup żywności)	81 388,00 w tym dofinansowanie: 45 408,00	88 611,00 w tym dofinansowanie: 52 986,00
2.	Usługi opiekuńcze	0,00	9 788,63
3.	Zasiłki celowe i pomoc w naturze	1 160,71	1 822,15
4.	Sprawienie pogrzebu	0,00	0,00
5.	Zasiłki celowe/kłeska żywiolowa	0,00	0,00
6.	Wspieranie rodziny	15 510,69	1 059,66
7.	Zasiłki okresowe:	4 871,03	4 178,32
8.	Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	39 752,88	54 046,96
9.	Zasiłki stałe z budżetu Wojewody	111 051,61	111 984,83
10.	Składka zdrowotna	7 987,20	8 051,53
11.	Prace społecznie użyteczne	21 594,60	8 592,80
		246 861,65	272 143,86
12.	Ośrodki Pomocy Społecznej	w tym dofinansowanie z MUW: 67 778,00	w tym dofinansowanie z MUW: 67 556,00

Źródło: Sprawozdanie GOPS za 2018 i 2019 r.

### **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest instytucją powołaną w samorządzie gminnym do realizacji zadań w zakresie polityki społecznej . Z roku na rok przed tą instytucją stawiane są coraz większe oczekiwania i wyzwania. Przekazywanie zadań do gminy jako zadań własnych określonych w ustawie o pomocy społecznej – generuje coraz większe obciążenie finansowe gminy. Pomimo możliwości zastosowania instrumentów aktywnej integracji dla osób wymagających pomocy i wsparcia w projekcie systemowym – współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego – w dalszym ciągu jest to wsparcie niedoskonałe. Wskazana jest aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy , znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji socjalno – bytowej.

## **III.13 Bezpieczeństwo publiczne**

Za bezpieczeństwo publiczne gminy Czerwonka odpowiada Starosta Powiatu Maków Mazowiecki, Wójt Gminy Czerwonka, Komendant Powiatowej Komendy Policji oraz Komendant Komendy Powiatowej



Państwowej Straży Pożarnej w Makowie Mazowieckim. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za bezpieczeństwo obywateli na terenie gminy Czerwonka jest Policja Państwowa.

W 2019 roku w gminie Czerwonka stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 49 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,59 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Czerwonka wynosi 88,10% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Czerwonka najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,20 (wykrywalność 82%) oraz przeciwko mieniu - 5,28 (wykrywalność 71%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 3,44 (99%), o charakterze gospodarczym - 3,11 (90%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,49 (95%). Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Czerwonka.

Statystyka przestępstw popełnianych na terenie Gminy w latach 2011 - 2013 przedstawia się następująco:

Liczba przestępstw:

- 2017 rok- 52 przestępstw
- 2018 rok- 39 przestępstwa
- 2019 rok- 49 przestępstw

Rodzaj przestępstw stwierdzonych:

- kryminalne
- gospodarcze
- drogowe
- przeciwko życiu i zdrowiu
- przeciwko mieniu

### Statystyka przestępstw w gminie Czerwonka

Rodzaj przestępstw	Okres		
	2017	2018	2019
kryminalne	26	23	27
gospodarcze	17	6	8
drogowe	8	7	9
przeciwko życiu i zdrowiu	1	1	1
przeciwko mieniu	18	14	14

Źródło: Bank Danych Lokalnych: <http://gov.stat.pl>

Wykrywalność:

- 2011 rok- 88,8 %
- 2012 rok- 80,6 %
- 2013 rok- 88,1 %

Na teren gminy Czerwonka kierowane były patrole policyjne oraz przeprowadzano spotkania w szkołach.

### **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

Analizując dane statystyczne Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji Makowie Mazowieckim umieszczone w GUS można wnioskować, że liczba przestępstw popełnianych na terenie Gminy maleje. Niepokojącym natomiast zjawiskiem jest spadek wykrywalności popełnianych przestępstw.

## III.14 Infrastruktura, transport, komunikacja

---

Gmina Czerwonka jest dobrze skomunikowana z głównymi szlakami transportowymi. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 60, biegnąca z Płocka przez Ciechanów, Maków Mazowiecki, Ostrów Mazowiecką do Białegostoku. Oprócz drogi krajowej teren gminy przecina droga wojewódzka nr 626 oraz siedem dróg powiatowych o łącznej długości 40,7 km.

### **Wnioski wraz z opisem dynamiki:**

W Gminie Czerwonka, pomimo dobrej sieci dróg na różnych szczeblach: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym – mieszkańcy mają problem z komunikacją. Powodem jest pozostawanie znacznej części społeczności lokalnej w obszarze wykluczenia społecznego: brak własnego środka transportu, brak prawo jazdy, niskie dochody.

Środki komunikacji publicznej i prywatnej są mało dostępne z uwagi na niską opłacalność prowadzonej działalności.

## III.15 Ochrona środowiska

---

Na terenie gminy w miejscowościach Czerwonka, Jankowo i Guty Duże zlokalizowane są stacje ujęcia wody z uzdatnianiem. Funkcjonują również studnie głębinowe w miejscowościach: Perzanowo, Tłuszcz, Guty Duże, 2 studnie w Jankowie i 2 studnie w Czerwonce.

Sieć wodociągowa na terenie gminy na koniec 2019 roku miała 79,652 km, do której podłączonych jest 783 budynków mieszkalnych. Stawka opłaty za wodę wyniosła 2,27 zł/m<sup>3</sup>.

Gmina Czerwonka nie posiada kanalizacji zbiorczej, wskutek czego mieszkańcy odprowadzają ścieki do szamb asenizacyjnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie zostało wybudowanych 284 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Według stanu na koniec roku 2019 oddano do użytku 138 sztuk przydomowych naturalnych roślinno - stawowych oczyszczalni ścieków oraz 146 przydomowych oczyszczalni z drenażem.

Gmina Czerwonka posiada na stanie 3 czynne Stacje Ujęcia Wody zlokalizowane w miejscowościach: Czerwonka Szlachecka, Jankowo, Guty Duże.

### Charakterystyka poszczególnych Stacji Ujęć Wody - stan na koniec 2019 roku

Lp.	Stacja Ujęć Wody (SUW)	2019		
		Czerwonka	Jankowo	Guty Duże
1.	Liczba zaopatrywanej ludności	1315	1153	172
2.	Produkcja wody (w m <sup>3</sup> /d)	172	137	34
3.	Długość sieci wodociągowej (w km)	49,45	26,902	3,3
4.	Ilość przyłączy wodociągowych	384	342	57

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy w Czerwonce

Podstawową dziedziną gospodarczą na terenie gminy ze względu na uwarunkowania środowiskowe i istniejącą tradycję jest rolnictwo, zatrudniające ponad 90% zawodowo czynnych. Na terenie gminy jest 780 gospodarstw rolnych i wszystkie należą do właścicieli prywatnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 7,8 ha, w tym powierzchnia gruntów ornych przypadających na jedno gospodarstwo to 6,54 ha. Największy udział mają gospodarstwa od 20 do 50 ha, od 5 do 10 ha oraz małe o powierzchni od 2 do 5 ha oraz. Taka struktura jest nie korzystna dla rozwoju rolnictwa. Niewielkie gospodarstwa oraz słabe gleby uniemożliwiają rozwój gospodarczy gminy w oparciu o rolnictwo. Część gospodarstw to gospodarstwa ekonomiczne, które są w stanie się rozwijać i przynosić dochody, dotyczy to gospodarstw powyżej 20 ha powierzchni.

Tereny gminy Czerwonka charakteryzują się stosunkowo niskim udziałem użytków rolnych ok. 55,54% i stosunkowo wysokim udziałem lasów ok. 42%.

Lasy zajmują powierzchnię 4 677,6775 ha terenu gminy z podziałem:

lasy prywatne 2 704,7 ha,

lasy państwowe 1 972,9775 ha.

Taka struktura wskazuje, że gospodarka rolna jest równorzędna z gospodarką leśną.

## Formy użytkowania gruntów

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha
Użytki rolne	5 991,0596
Grunty pod lasami	4 677,6775
Grunty pod zadrzewieniami	31,7836
Grunty pod wodami	6,17
Tereny różne i nieużytki	29,342
Razem:	10 736,0327

*Dane z referatu rolnego Urzędu Gminy Czerwonka*

## Rodzaje gruntów na terenie gminy

Rodzaj gruntów	Udział gruntów [ha ]
Grunty orne	4 830,97
Łąki	790,6703
Pastwiska	189,7573
Sady	10,00

*Dane z referatu rolnego Urzędu Gminy Czerwonka*

## Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Gmina Czerwonka charakteryzuje się wysokim stopniem zalesienia, co z jednej strony może mieć wpływ na rozwój agroturystyki, przemysł drzewny a z drugiej strony znacznie zmniejszona jest powierzchnia użytków rolnych w stosunku do innych gmin.

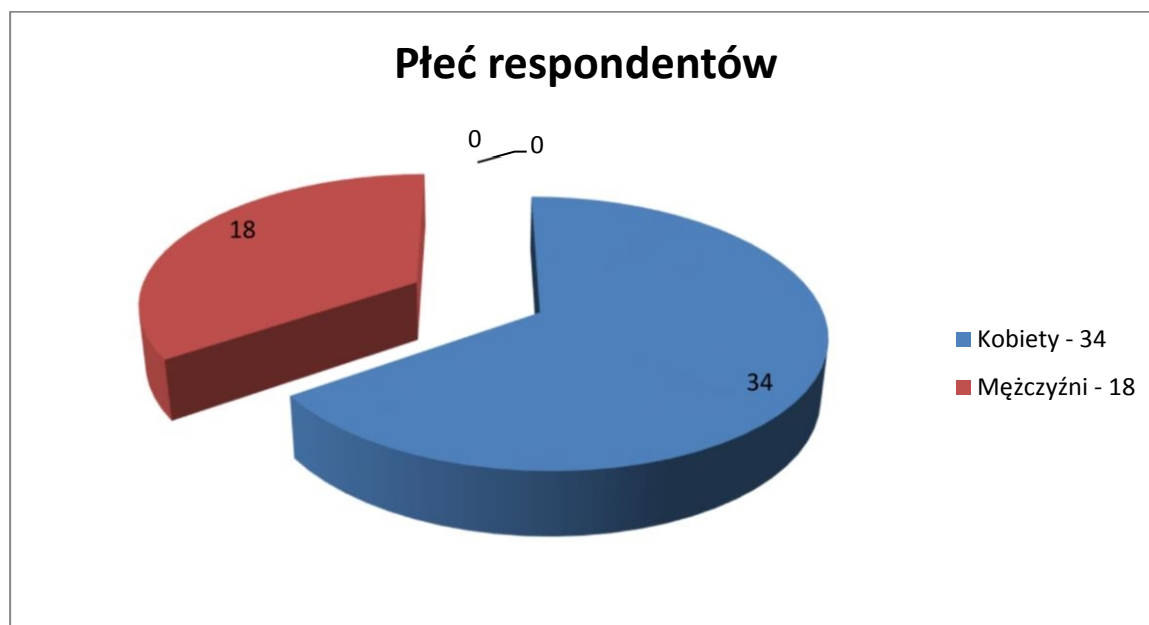
## IV. Diagnoza sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi

---

Opracowywanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych opiera się na założeniu i koncepcji poprawy sytuacji w gminie i nie może powstać jedynie w oparciu o dokument i przemyślenia urzędników lub zewnętrznych ekspertów. Niewątpliwie konieczne jest poznanie opinii mieszkańców. Dlatego też do pracy nad dokumentem zaangażowana została społeczność lokalna. Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych było przeprowadzenie badania ankietowego na terenie gminy. Materiałem wyjściowym do prac nad aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czerwonka na lata 2021 – 2028, była analiza sprawozdawczości Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce, Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017 – 2019, dane z Urzędu Gminy w Czerwonce, Powiatowego Urzędu Pracy w Makowie Mazowieckim, Głównego Urzędu Statystycznego i Banku Danych Lokalnych. Od 14 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. została przeprowadzona ankieta badająca opinie mieszkańców Gminy Czerwonka na temat występujących problemów społecznych w gminie. Respondenci zostali wybrani w sposób losowy. W rezultacie w badaniach wzięło udział 52 mieszkańców.

Ankietowani stanowili grupę reprezentującą mieszkańców Gminy Czerwonka w różnych przedziałach wiekowych, w różnych formach aktywności zawodowej oraz o różnych poziomach wykształcenia. Dzięki tak dobranej grupie respondentów został uzyskany pogląd na aktualne problemy społeczne istniejące w gminie, z jakim borykają się mieszkańcy wszystkich grup społecznych. Każda osoba miała możliwość wypowiedzenia się co do istniejących problemów społecznych, jak również miała możliwość naświetlenia problemów ukrytych, które utrudniają prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

### Struktura płci respondentów badania ankietowego



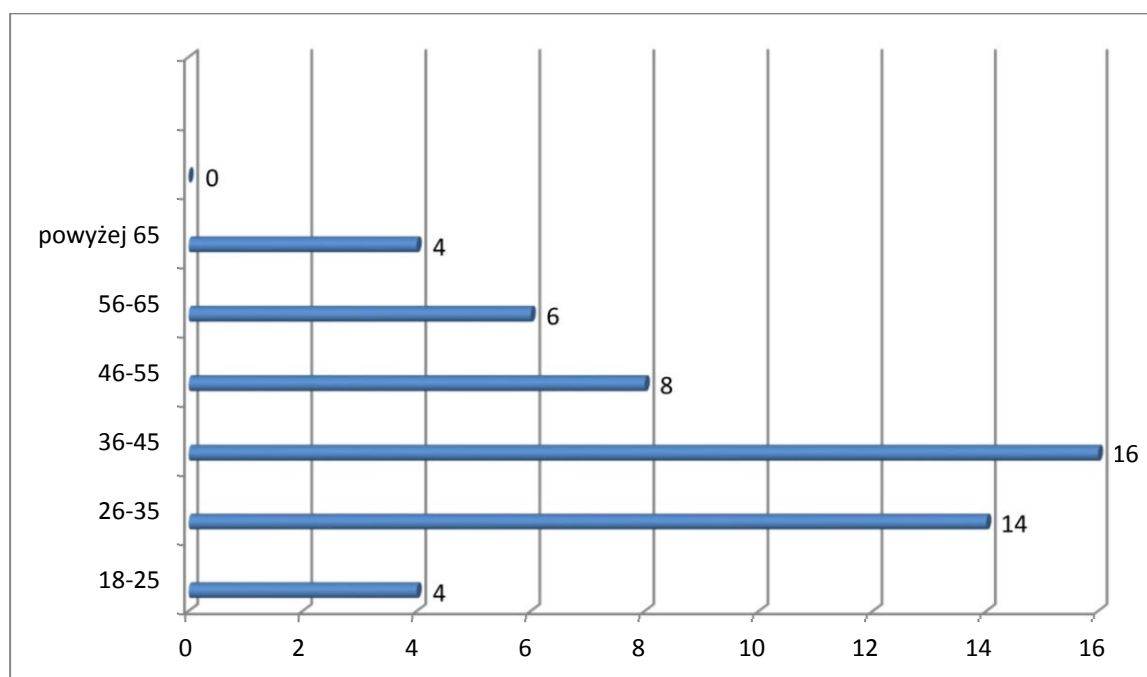
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

## Struktura wieku respondentów badania ankietowego

Wiek	Liczba respondentów
18-25	4
26-35	14
36-45	16
46-55	8
56-65	6
powyżej 65	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

## Struktura wieku respondentów badania ankietowego na wykresie



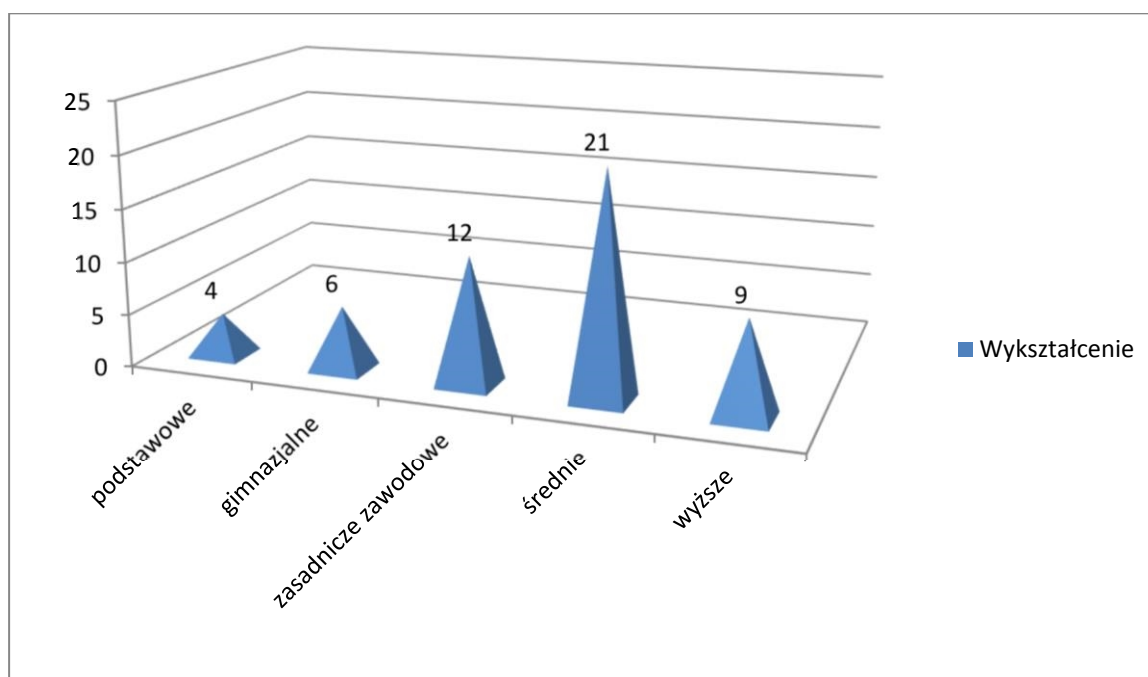
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

## Struktura wykształcenia respondentów badania ankietowego

Wykształcenie	liczba respondentów
podstawowe	4
gimnazjalne	6
zasadnicze zawodowe	12
średnie	21
wyższe	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

### Struktura wykształcenia respondentów badania ankietowego na wykresie



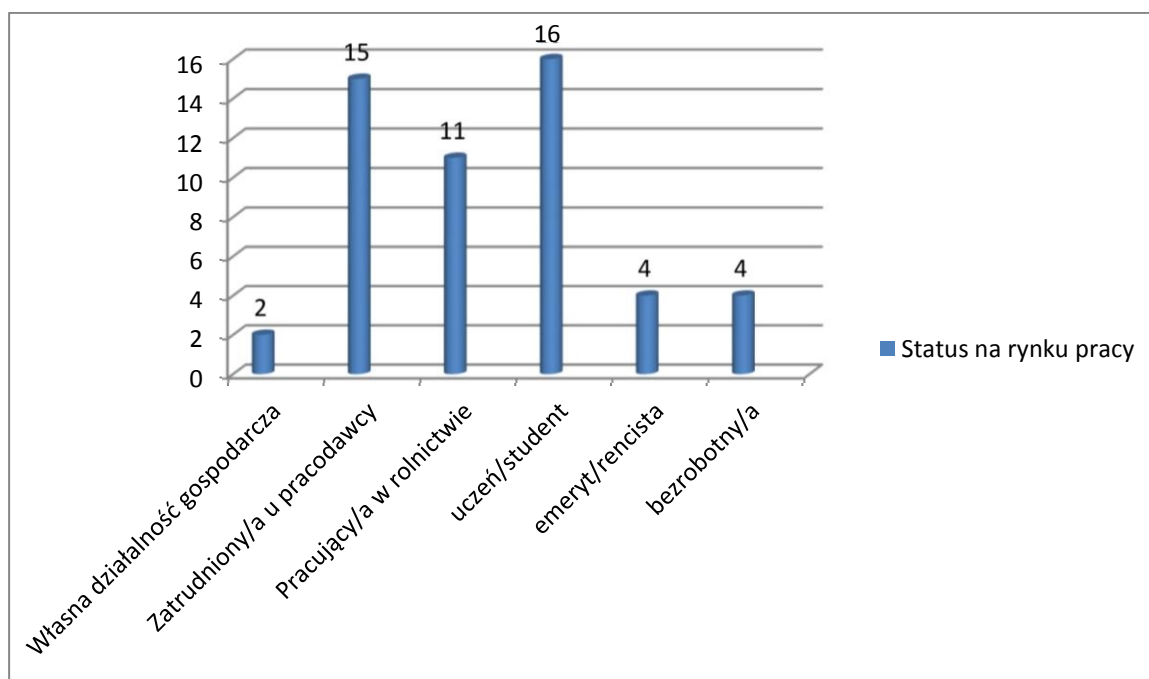
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

## Struktura respondentów badania ankietowego pod względem aktywności zawodowej

Status na rynku pracy	Liczba respondentów
Własna działalność gospodarcza	2
Zatrudniony/a u pracodawcy	15
Pracujący/a w rolnictwie	11
Uczeń/student	16
Emeryt/rencista	4
Bezrobotny/a	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

## Struktura respondentów badania ankietowego pod względem aktywności zawodowej na wykresie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy



## Struktura odpowiedzi na pytanie Nr 1

### „CZY DOSTRZEGA PAN/PANI W GMINIE NIŻEJ WYMIENIONE PROBLEMY SPOŁECZNE?”

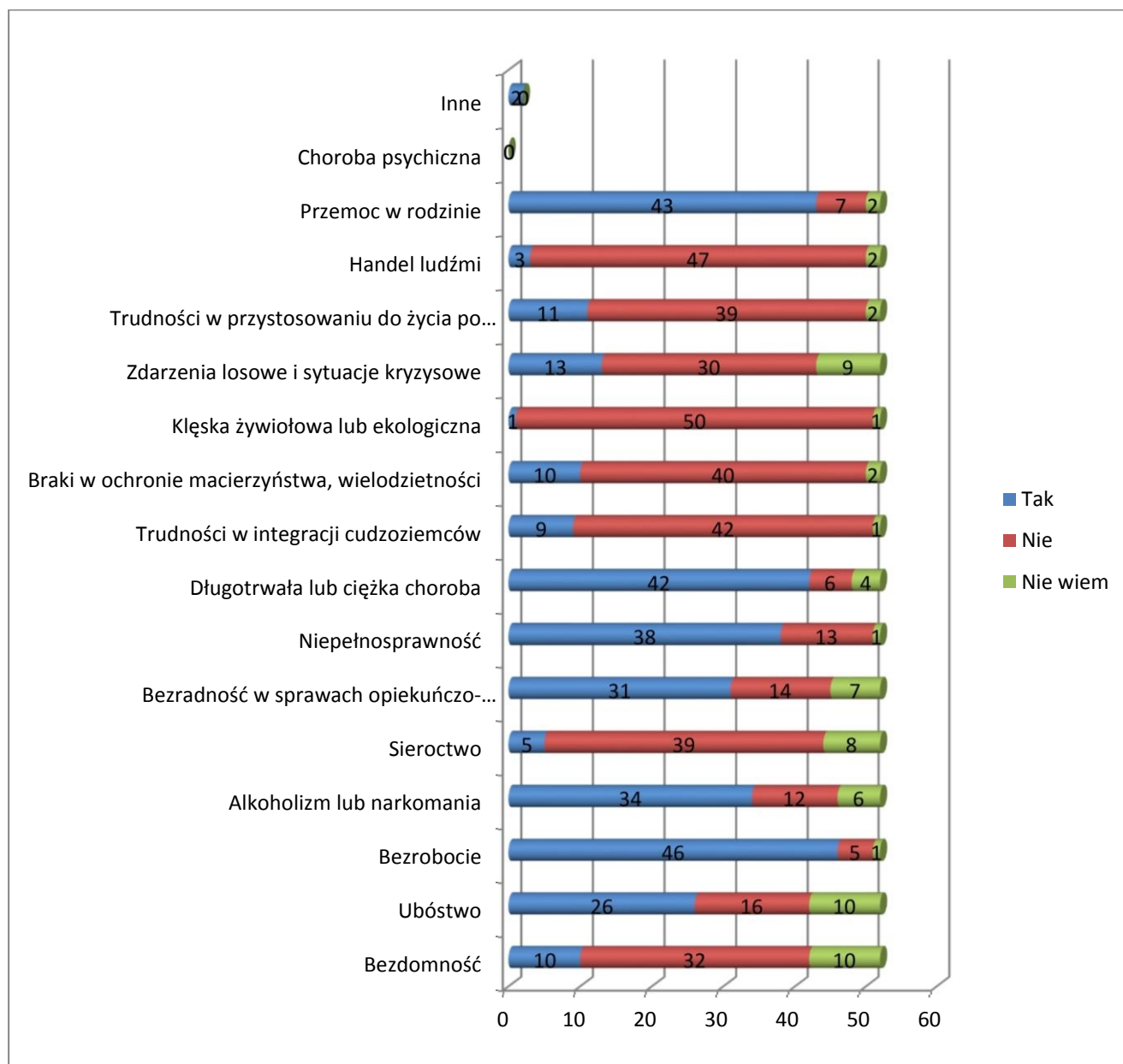
Problem społeczny:	Tak	Nie	Nie wiem	Dominanta
Bezdomność	10	32	10	Nie
Ubóstwo	26	16	10	Tak
Bezrobocie	46	5	1	Tak
Alkoholizm lub narkomania	34	12	6	Tak
Sieroctwo	5	39	8	Nie
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	31	14	7	Tak
Niepełnosprawność	38	13	1	Tak
Długotrwała lub ciężka choroba	42	6	4	Tak
Trudności w integracji cudzoziemców	9	42	1	Nie
Braki w ochronie macierzyństwa lub wielodzietności	10	40	2	Nie
Kłęska żywiłowa lub ekologiczna	1	50	1	Nie
Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	13	30	9	Nie
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	39	2	Nie
Handel ludźmi	3	47	2	Nie
Przemoc w rodzinie	43	7	2	Tak
Choroba psychiczna	0	0	0	-
Inne	2	0	0	Tak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

Jak wynika z analizy odpowiedzi na pytanie w zakresie dostrzegania problemów społecznych – respondenci w największym zakresie dostrzegają problem bezrobocia, alkoholizmu, przemocy, ubóstwa,

niepełnosprawności i długotrwałej choroby. Najmniej dostrzeganymi problemami przez ankietowanych były: handel ludźmi, trudności w integracji cudzoziemców, klęska żywiołowa i ekologiczna oraz braki w ochronie macierzyństwa. Najwięcej osób ankietowanych w zakresie dostrzegania problemów społecznych nie wskazało żadnego innego problemu poza wymienionymi w ankiecie. Wiele osób było zdezorientowanych w zakresie bezdomności, ubóstwa, bezradności opiekuńczo – wychowawczej i prowadzeniu gospodarstwa domowego, sieroctwa i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładów karnych. Analizę powyższych problemów przedstawia następujący wykres:

## Struktura problemów społecznych na wykresie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy.

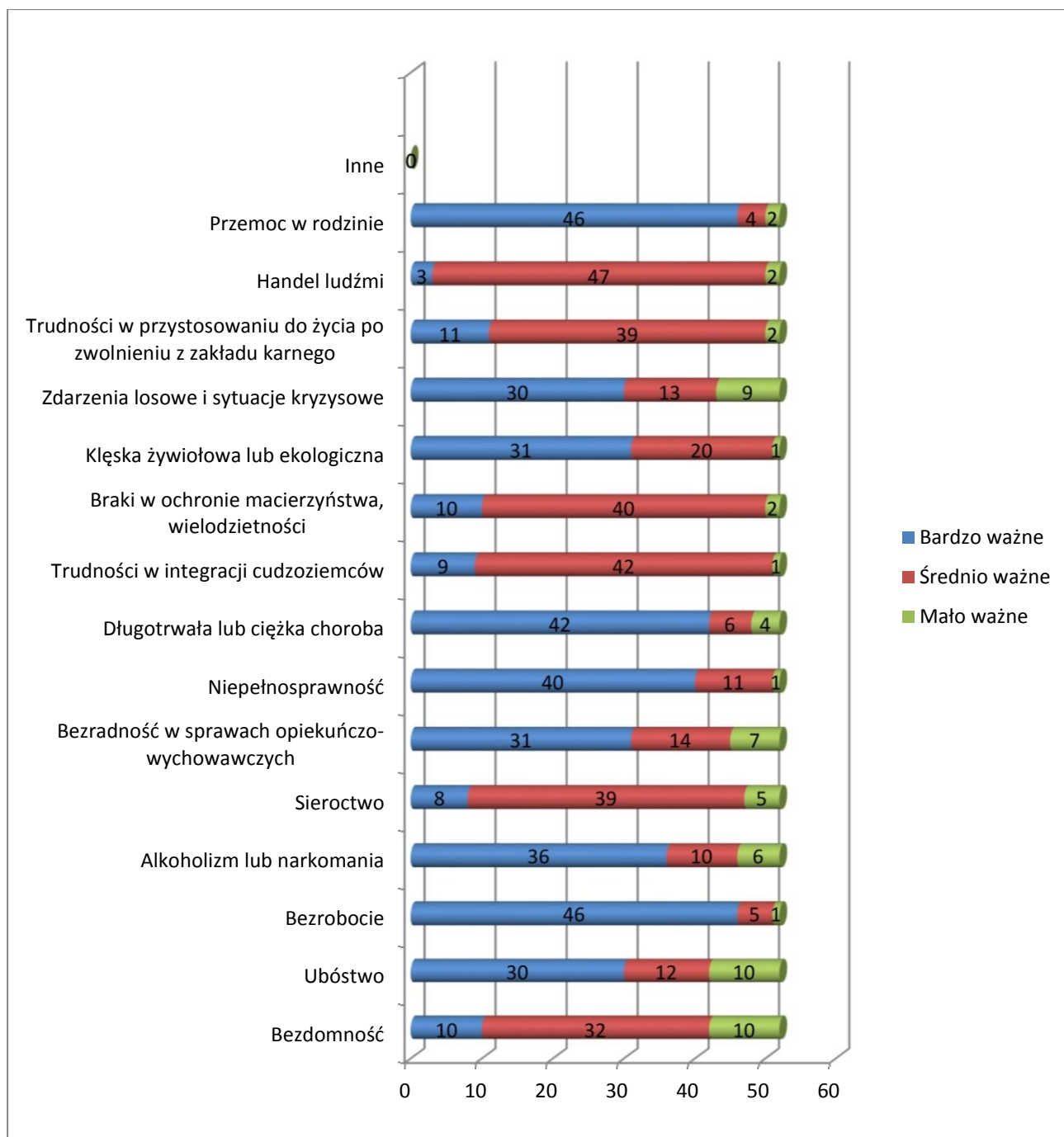
## Struktura odpowiedzi respondentów na pytanie Nr 2

### „KTÓRE I JAK WAŻNE SĄ DO ROZWIĄZANIA PONIŻSZE PROBLEMY SPOŁECZNE W GMINIE?”

<b>Problem społeczny</b>	<b>Bardzo ważne</b>	<b>Średnio ważne</b>	<b>Mało ważne</b>
Inne (jakie?)	0	0	0
Trudności w integracji cudzoziemców	9	42	1
Handel ludźmi	3	47	2
Kłęska żywnościowa lub ekologiczna	31	20	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	39	2
Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	30	13	9
Sieroctwo	8	39	5
Braki w ochronie macierzyństwa lub wielodzietności	18	40	10
Bezdomność	10	32	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	31	14	7
Długotrwała lub ciężka choroba	42	6	4
Niepełnosprawność	40	11	1
Przemoc w rodzinie	46	4	2
Ubóstwo	30	12	10
Alkoholizm lub narkomania	36	10	6
Bezrobocie	46	5	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

## Struktura ważności poszczególnych problemów na wykresie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

Z analizy badań ankietowych wśród 52 respondentów można wnioskować, że do najważniejszych problemów społecznych wskazanych przez ankietowanych jest: bezrobocie, alkoholizm, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie. Natomiast do problemów najmniej ważnych dla respondentów były: trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego, handel ludźmi i trudności w integracji cudzoziemców.

### Struktura odpowiedzi respondentów na pytanie Nr 3

**„PROSZĘ O WSKAZANIE KTÓRE INSTYTUCJE/ORGANIZACJE ORAZ W JAKIM STOPNIU SĄ ZAANGAŻOWANE NA RZECZ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (INNE: JAKIE?)”**

Instytucja/Organizacja	Ilość wskazań
Biblioteka publiczna	9
Pracodawcy, przedsiębiorcy	24
Organizacja kościelna (lub innych związków wyznaniowych)	19
Dom kultury	12
Ośrodek sportu i rekreacji	4
Stowarzyszenie	0
Przychodnia specjalistyczna	39
Fundacja	4
Ochotniczy Hufiec Pracy	2
Przedszkole	11
Szkoła podstawowa	14
Szkoła ponadgimnazjalna	16
Przychodnia opieki zdrowotnej	41
Spółdzielnia socjalna	0
Środowiskowy Dom Samopomocy	4
Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	3
Placówka specjalistycznego poradnictwa (np. rodzinnego)	5
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	21
Urząd Pracy	42
Policja	47
Dom Pomocy Społecznej	2
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	8
Ośrodek Pomocy Społecznej	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

Z analizy odpowiedzi uwzględniających wskazanie instytucji zaangażowanej w rozwiązywanie problemów społecznych najczęściej wskazań udzielono na ośrodek pomocy społecznej, policję, urząd pracy, przychodnię opieki zdrowotnej, przychodnię specjalistyczną. Z odpowiedzi respondentów wynika, że Ośrodek Pomocy Społecznej i Policja są tymi instytucjami, które są postrzegane jako bardzo ważne instytucje w rozwiązywaniu problemów społecznych. Tak wysoka ocena może również świadczyć o skuteczności podejmowanych działań, szczególnie wobec tych problemów, które respondenci wskazali jako bardzo ważne (alkoholizm, przemoc, bezrobocie).

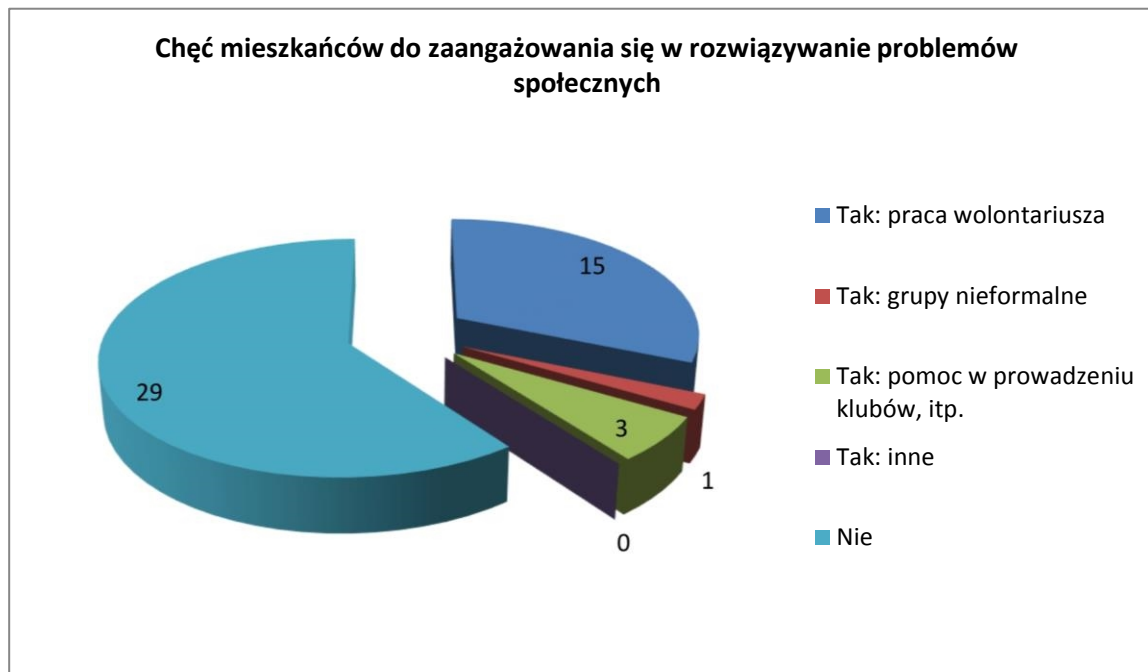
#### **Struktura odpowiedzi respondentów na pytanie Nr 4**

#### **„CZY CHCIAŁBY/ABY PAN/PANI ZAANGAŻOWAĆ SIĘ W DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH? INNE (JAKIE?)”**

<b>Odpowiedź</b>	<b>liczba odpowiedzi</b>
Tak: praca wolontariusza	15
Tak: grupy nieformalne	1
Tak: pomoc w prowadzeniu klubów osiedlowych, świetlic itp.	3
Tak: działalność w lokalnej organizacji pozarządowej	4
Tak: inne	0
Nie	29

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy*

## Zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie problemów społecznych na wykresie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

Analizując odpowiedzi na kolejne pytanie dotyczące zaangażowania się w działania mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych, respondenci udzielili odpowiedzi, które zaprezentowano powyżej na wykresie.

Z analizy danych zawartych w tabeli można wnioskować, że najwięcej osób chce zaangażować się w pracę w ramach wolontariatu. Ankietowani przejawiają również zainteresowanie działalnością w organizacji pozarządowej i w różnych formach zagospodarowania czasu wolnego np. kluby osiedlowe, świetlice. W grupach nieformalnych również 1 osoba zadeklarowała swoje zaangażowanie.

Niepokojącym problemem jest jednak brak jakiegokolwiek zaangażowania w działalność społeczną, aż wśród 29 osób ankietowanych.

Poza analizą wyników badań przeprowadzonych na podstawie anonimowych ankiet diagnostycznych źródłem informacji o problemach na terenie Gminy są sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W nawiązaniu do problemów i potrzeb mieszkańców gminy Czerwonka w 2019 roku na podstawie ustawy o pomocy społecznej z różnych form świadczeń z pomocy społecznej skorzystało łącznie 114 rodzin, w tym 448 osób<sup>2</sup>. Stanowi to prawie 25% mieszkańców gminy.

<sup>2</sup> Dane pochodzą ze sprawozdania Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

## Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Czerwonka w latach 2017 – 2019

Rok	Ogółem liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej	Ogółem liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej
2017	133	60
2018	113	37
2019	114	68

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

Zmienna liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce świadczy o nierównomiernym natężeniu i rozmiarze zubożenia mieszkańców, którzy na podstawie dochodów kwalifikują się do świadczeń socjalnych, tym samym nie przekraczając ustawowych kryteriów dochodowych uprawniających do ich pobierania.

Przyczyny, dla których głównie przyznawana jest pomoc społeczna w Ośrodku w Czerwonce, przedstawia poniższa tabela.

## Główne przyczyny przyznawania pomocy społecznej przez GOPS w Czerwonce w latach 2017 – 2019

		Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
	POWODY PRYZNANIA POMOCY	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA GOPS		
1	Ubóstwo	86	74	77
2	Bezrobocie	58	56	54
3	Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	26	29
4	Długotrwała choroba	21	26	28
5	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	19	20	17
8	Niepełnosprawność	45	41	44
9	Alkoholizm	8	5	8

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 r.



W tym zestawieniu zostały określone główne problemy, z którymi spotykają się rodziny. Jak wynika z analizy najliczniejszą grupą klientów są rodziny z problemem ubóstwa (do takich rodzin zaliczamy rodziny, w których dochód na osobę w rodzinie jest poniżej lub równy kryterium dochodowemu), drugim nagłym problemem jest bezrobocie, kolejnym - niepełnosprawność, bezradność opiekuńczo - wychowawcza i potrzeba ochrony macierzyństwa

## **IV.1 Wybrane problemy społeczne poddane analizie / ocenie**

---

Wybrano następujące problemy społeczne, które poddano analizie:

- Ubóstwo i bezrobocie
- Alkoholizm i narkomania,
- Niepełnosprawność.

Udział podmiotów gminy Czerwonka w innowacyjnym przedsięwzięciu w ramach projektu „Kalkulator Kosztów Zaniechania - wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań na Mazowszu w zakresie polityki społecznej w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizująco-wpierających” przekłada się na zmianę optyki patrzenia i analizy problemów społecznych. Owa zmiana polega na przyjęciu opracowanego w ramach projektu nowatorskiego modelu prowadzenia polityki społecznej, zakładającego nie tylko wyróżnienie problemu społecznego, lecz także określenie poziomu jego nasilenia. Powyższy podział ma również zastosowanie w Kalkulatorze Społecznym.

### **Charakterystyka wybranych problemów społecznych:**

#### **IV.1.1 Ubóstwo i bezrobocie**

---

Społeczna struktura bezrobocia zasadniczo nie zmienia się od wielu lat. W grupie osób bezrobotnych przede wszystkim dominują kobiety. Poważnym problemem jest stale wysoki odsetek osób młodych do 25 roku życia. W niezwykle trudnej sytuacji są osoby o niższym poziomie wykształcenia, zwłaszcza podstawowym i zasadniczym zawodowym. Dodatkową barierą jest strukturalny charakter bezrobocia bowiem w ewidencji osób bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne.

Wysoki poziom bezrobocia wpłynął na ukształtowanie się niekorzystnych zjawisk na rynku pracy. Doszło do ograniczenia popytu na pracę, znacząco obniżył się procent osób aktywnych zawodowo, wzrosła liczba osób zatrudnionych w tzw. szarej strefie. Aktualnie obserwujemy także zupełnie nowy czynnik kształtujący obraz rynku pracy – stale rosnący poziom migrujących za pracą w obrębie Unii Europejskiej.

Nie rozwiązane jednak nadal pozostają kwestie osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Są to głównie osoby biernie zawodowo, które nie chcą lub nie potrafią odnaleźć się w dzisiejszej sytuacji kraju. Rośnie zatem znaczenie reintegracji zawodowej i społecznej, która pozwoli włączyć je w podstawowy nurt gospodarczy kraju i zapobiegnie ich dalszemu wykluczeniu.

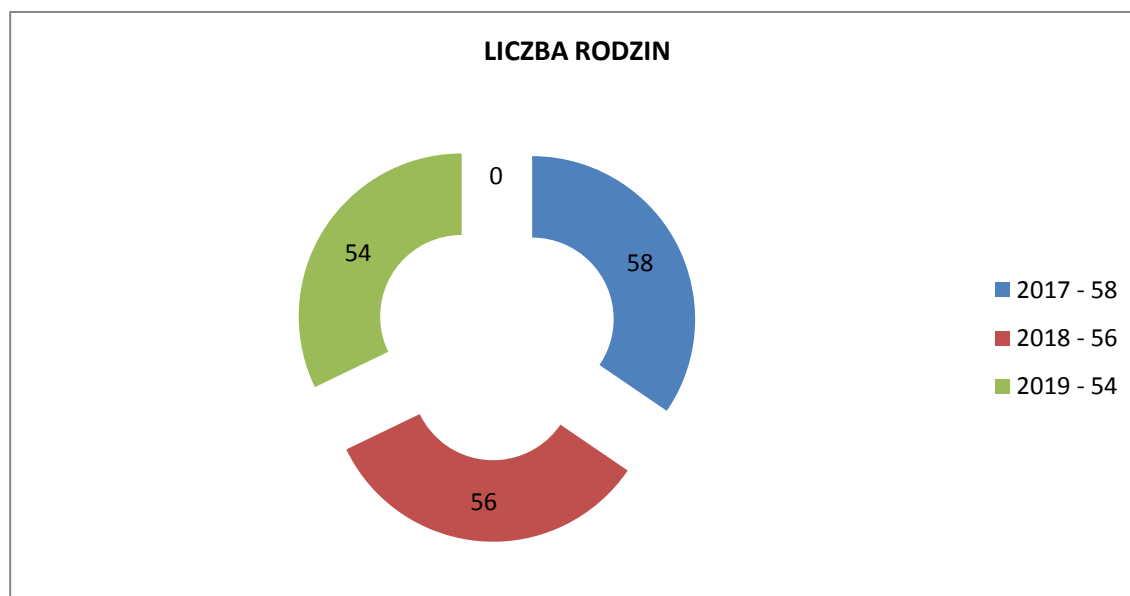
## Wpływ bezrobocia na funkcjonowanie rodziny

Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychosomatycznej towarzyszy w szczególności wzrost zapadalności na niektóre choroby zakaźne, choroby społeczne - nerwice, choroby serca, choroby psychiczne oraz znaczny wzrost zachorowalności na czynną gruźlicę płuc, tradycyjnie już uznaną za chorobę będącą wynikiem biedy i niedożywienia.

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Mniej widoczne, lecz niemniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych, przyczyniając się do zwiększenia negatywnych skutków dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna doświadcza silnej frustracji, obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu, które to doznania powodują bezradność, apatie, sięganie po alkohol - coraz częstsze zjawisko u bezrobotnych.

### Analiza dostępnych danych o problemie:

#### Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2017 - 2019



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

Z podanego wykresu wynika, że w 2019 roku liczba rodzin ubiegających się o pomoc z powodu bezrobocia spadła w stosunku do roku 2017. Ogólnie jest to jednak bardzo dużo osób względem wszystkich rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Wskaźnik ten jest odzwierciedleniem sytuacji na makowskim rynku pracy, gdzie stopa bezrobocia w powiecie należy do największych w województwie mazowieckim. Należy zaznaczyć, iż od wielu lat stopa bezrobocia dla powiatu makowskiego jest znacznie wyższa niż dla województwa mazowieckiego. Dane te obrazuje poniżej prezentowana tabela:

### Stopa bezrobocia w latach 2017 - 2019

Rok	Stopa bezrobocia w kraju	Stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	Stopa bezrobocia w powiecie makowskim
2017	6,6 %	5,6 %	18,3 %
2018	5,8 %	4,9%	16,3 %
2019	5,2 %	4,4 %	15,4 %

Źródło: Dane z GUS z roku 2017, 2018, 2019

### Struktura bezrobocia w gminie Czerwonka w latach 2017 - 2019

BEZROBOCIE	2017	2018	2019
Ogółem	275	259	288
Kobiety	132	121	136

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

W Gminie Czerwonka z powodu bezrobocia ze świadczeń z pomocy społecznej w 2019 roku skorzystało 54 rodzin. Świadczenia dla osób bezrobotnych były kierowane w formie świadczeń pieniężnych i w formie pracy socjalnej. Osoby bezrobotne otrzymały również informacje dotyczące projektów realizowanych w powiecie makowskim.

### Świadczenia w formie zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w latach 2017 - 2019

ZASIŁEK OKRESOWY Z TYTUŁU BEZROBOCIA			
LATA	2017	2018	2019
Liczba osób	9	2	3
Liczba świadczeń	31	6	7
Kwota świadczeń w złotych	13 557	2 253	3 682

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

O szansach wyjścia z bezrobocia w dużym stopniu decyduje poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego. Sytuacja na rynku pracy w znacznym stopniu zależy od przeszłości zawodowej. Trudna sytuacja na rynku pracy implikuje zarazem trudną sytuację finansową tych osób, ponieważ zdecydowana większość nie posiada prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Pomimo swej odmienności, bezrobocie istniejące na obszarach wiejskich jest ściśle powiązane z deficytem miejsc pracy w regionach miejskich. Bezrobocie na terenach wiejskich wzrasta wraz ze zwiększaniem się liczby bezrobotnych w miastach. W najgorszej sytuacji znajdują się wiejska ludność nierolnicza ( bezrolna) ze wszystkich grup ludności w gminie Czerwonka oraz użytkownicy małych gospodarstw rolnych.. Duża część tej ludności ulega procesowi marginalizacji i „społecznemu odrzuceniu”. Ludność ta wypierana jest z miejsc pracy w mieście, utraciła wiele sezonowych miejsc pracy. Skutki bezrobocia w obszarach wiejskich uwidaczniają się w postaci upowszechniania ubóstwa na wsi. Wieś zmniejsza swój popyt na artykuły przemysłowe i usługi tworzone w mieście. Degradacja wsi staje się zatem hamulcem rozwoju gospodarczego regionu. Z bezrobociem ściśle związana jest kwestia ubóstwa.

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej funkcjonuje jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda, niedostatek.

Województwo mazowieckie jest bardzo zróżnicowane pod względem dochodów gospodarstw domowych. Wskaźnik zagrożenia skrajnym ubóstwem po wyłączeniu Warszawy jest znacznie wyższy w tym województwie.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego:

Dla celów projektu przyjęta została definicja kwestii bezrobocia opierająca się na kryterium braku pracy w momencie stania się klientem OPS, choć niekoniecznie pozostawania w rejestrach powiatowych urzędów pracy przez cały okres korzystania z usług i świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.

Poziom niski (1):

Osoba bezrobotna, czyli niepracująca, aktywnie poszukująca zatrudnienia w ciągu ostatniego miesiąca oraz gotowa podjąć pracę w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Nie występuje efekt zniechęcenia bezskutecznym poszukiwaniem zatrudnienia.

Poziom średni (2):

Osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna stosująca głównie bierne metody poszukiwania zatrudnienia. Osoba bezrobotna średniookresowo. Osoba doświadczająca „pułapki bezrobocia”.

Poziom wysoki (3):

Osoba pozostająca bez pracy długookresowo, zniechęcona poszukiwaniem zatrudnienia. Nie pracuje od co najmniej dwóch lat. Nie współpracuje ze służbami zatrudnienia. Osoba o niskim poziomie zatrudnialności. Osoba doświadczająca „pułapki bierności”.

## **Prognoza i rekomendacje:**

Na tle województwa mazowieckiego wskaźnik zagrożenia ubóstwem w powiecie makowskim jest na poziomie wysokim. Bezrobocie nadal dotyka znaczną część społeczności, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji. Na brak pracy w gminie narażone są przede wszystkim: osoby

o niższym poziomie wykształcenia, młodzież wkraczająca na rynek pracy bez doświadczenia zawodowego, które przekroczyły 45-50. rok życia. Bezrobocie generuje wiele dodatkowych problemów w rodzinie. Często jest przyczyną problemów opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej, uzależnień.

Na poprawę sytuacji istotny wpływ będzie miała poprawa sytuacji gospodarczej kraju. Ważne jest jednak tworzenie lokalnych inicjatyw służących aktywizacji bezrobotnych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Makowie Mazowieckim, oraz realizacja projektów socjalnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwoncu w zakresie podnoszenia umiejętności społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzrost świadomości i motywacji do rozwoju ekonomii społecznej, działań partnerskich w zakresie zmniejszania zjawiska bezrobocia.

## Wyzwania dla gminy w zakresie prowadzenia lokalnej polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu:

Wsparcie dla rozwoju drobnej przedsiębiorczości
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej
Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Efektywny system kształcenia zawodowego i technicznego,
Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa ludności (intensyfikacja postaw pro-rozwojowych ludności i przedsiębiorczości).

## Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Możliwość korzystania z zatrudnienia subsydiowanego (prace interwencyjne, społecznie użyteczne, roboty publiczne);</p> <p>Większa oferta aktywnych programów rynku pracy, w tym m.in.: szkoleń, przygotowania zawodowego w miejscu pracy i prac społecznie użytecznych.</p> <p>Wzrastająca ilość programów i środków finansowanych</p>	<p>Koszty związane z działaniami naprawczymi, wśród nich:</p> <p>świadczenia pieniężne z pomocy społecznej</p> <p>koszty walki z przestępczością (nielegalnym uzyskiwaniem dochodów).</p> <p>Duży udział wśród bezrobotnych osób znajdujących się w szczególnej sytuacji, w tym m. in.: osób do 25 roku życia, kobiet oraz osób bez żadnego doświadczenia</p>

<p>z UE na rzecz promocji zatrudnienia w tym także prowadzony przez GOPS projekt systemowy.</p> <p>Wprowadzenie nowych regulacji prawnych w postaci nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>Podejmowane współpracy w ramach Porozumienia pomiędzy GOPS i PUP w zakresie sprawnej wymiany informacji dotyczącej aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców Gminy.</p> <p>Prowadzenie szkoleń dotyczących nabycia kompetencji społecznych, aktywizacji zawodowej oraz organizowanie prac społecznie użytecznych.</p> <p>Różnorodność form wsparcia osób bezrobotnych. Nowe instrumenty aktywizacji zawodowej osób wykluczonych społecznie w szczególności osób bezrobotnych.</p>	<p>zawodowego.</p> <p>Wydatki na ochronę zdrowia (ubezpieczenie na koszt państwa osób niepracujących oraz ich relatywnie gorszy stan zdrowia).</p> <p>Koszty utraconych możliwości, ponoszone przez społeczeństwo. Mniejszy udział osób bezrobotnych w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. Koszty wynikające z dziedziczenia biedy, degradacji norm, trwała pauperyzacja rodzin.</p> <p>Niedostosowany system szkoleń do potrzeb rynku pracy.</p> <p>Odpływ osób w wieku produkcyjnym do innych krajów i większych miast.</p> <p>Ograniczone możliwości realizacji pracy socjalnej poprzez nadmierne obciążenie administracyjne kadry Ośrodka Pomocy Społecznej.</p>
--	--

Szanse	Zagrożenia
<p>Pozyskiwanie krajowych i zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz osób wykluczonych społecznie, w szczególności osób bezrobotnych</p> <p>Zwiększenie dostępu do bogatej oferty szkoleniowej jednostek szkolących realizujących różnego rodzaju projekty (Klub Integracji Społecznej przy GOPS, realizacja projektu z funduszy unijnych przez OPS, realizacja projektów unijnych przez PUP),</p> <p>Wzrost świadomości społecznej o wadze podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia,</p> <p>warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów socjalnych</p> <p>Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy;</p> <p>Rozwój wolontariatu na terenie gminy;</p> <p>Możliwość korzystania z zatrudnienia subsydiowanego (prace interwencyjne, społecznie użyteczne, roboty publiczne);</p> <p>Wsparcie dla kreowania liderów lokalnych podejmujących działania w zakresie ograniczania zjawiska ubóstwa.</p>	<p>Emigracja wykształconej młodzieży.</p> <p>Pogarszająca się kondycja zakładów pracy.</p> <p>Dziedziczenie bezrobotnego stylu życia i brak motywacji do aktywności na rynku pracy wśród świadczeniobiorców GOPS.</p> <p>Niekorzystna korelacja pomiędzy wysokością świadczeń z pomocy społecznej a wysokością wynagrodzeń.</p> <p>Wzrost liczby osób bezrobotnych z dysfunkcjami osobowościowymi i społecznymi.</p> <p>. Niewystarczające zasoby finansowe na prowadzenie aktywnej polityki społecznej w zakresie ograniczania bezrobocia;</p> <p>Niski stopień motywacji do podjęcia zatrudnienia (osobom nieaktywnym zawodowo czasami nie „opłaca się pracować”;</p> <p>Ograniczone możliwości wykazywania efektywności przy zatrudnieniu subsydiowanym, mała ilość staży, odbycia płatnych praktyk;</p> <p>Niechęć do samo zatrudnienia, niewystarczające wsparcie drobnej przedsiębiorczości;</p> <p>Syndrom wypalenia zawodowego dla przedstawicieli zajmujących się aktywizacją zawodową i społeczną rodzin bezrobotnych, ubogich (mała efektywność podejmowanych działań przy dużym nakładzie pracy).</p>

## IV.1.2 Alkoholizm i narkomania

---

Problem alkoholizmu i narkomanii możemy zdefiniować jako zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania środków odurzających lub substancji psychotropowych na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.

### Analiza dostępnych danych o problemie:

W Gminie Czerwonka podstawą pracy z osobami uzależnionymi i ich członkami rodzin jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach realizacji zadań w wyżej wymienionych programach gmina Czerwonka realizuje następujące działania:

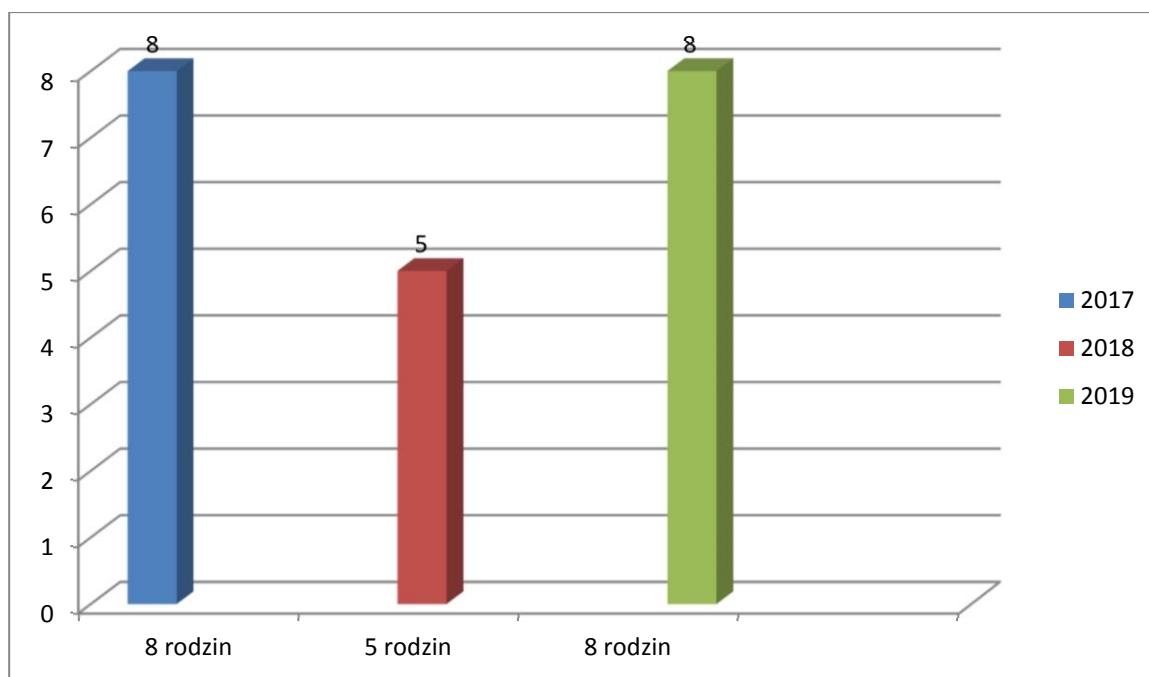
- Udzielanie porad osobom poszkodowanym przez nadużywających alkoholu zgodnie z wnioskami złożonymi do tutejszej Komisji,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- Realizacja programów profilaktycznych wdrażanych w szkole podstawowej,
- Współpraca z Poradnią Rodzinną w Makowie Maz., pracownikami socjalnymi, policją,
- Wnioskowanie do Sądu Rejonowego – Wydziału Rodzinnego o uruchomienie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego bez zgody osoby uzależnionej,
- Podejmowanie działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc,
- Realizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego.

### Tabela przedstawiająca działania w zakresie profilaktyki alkoholowej i narkomanii w gminie Czerwonka w latach 2017 – 2019

Nazwa działania	Ilość spraw, podjętych działań		
	2017	2018	2019
Liczba złożonych wniosków do GKRPA	9	3	2
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rodzinnego o leczenie odwykowe	0	0	1
Liczba osób zgłaszających się dobrowolnie na leczenie w systemie ambulatoryjnym	8	1	0

Źródło: Dane z Urzędu Gminy z roku 2017, 2018, 2019

## Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu w latach 2017 – 2019



Źródło : Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

Na terenie gminy usługi na rzecz kwestii uzależnień realizuje Poradnia Rodzinna w Makowie Mazowieckim.

### Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego:

Zaproponowany poniżej podział intensywności występowania problemu społecznego jakim jest alkoholizm i narkomania jest wstępem do zmiany ich postrzegania oraz przejścia z działań interwencyjnych na rzecz działań aktywizujących przypisanych konkretnym grupom potrzebujących w zależności od poziomu dotykającego ich problemu.

#### Poziom niski (1)

Okresowe używanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Wzrost tolerancji i ochoty na używki. Nie występują skumulowane szkody, ale mogą mieć miejsce zdarzenia, które skutkują określonymi konsekwencjami zdrowotnymi, społecznymi, itp. (szczególnie w odniesieniu do młodzieży). Osoba potrafi pełnić określone role społeczne.

#### Poziom średni (2)

Nadużywanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Występują trudności z pełnieniem określonych ról społecznych, zagrożenie stabilności zawodowej. Zaniedbywanie rodziny, konflikty domowe, pogłębiające



się uzależnienie psychiczne i fizyczne, pojawiające się szkody zdrowotne. Wymagający sporego zaangażowania służb, terapeutów. Osoba traci role społeczne.

Poziom wysoki (3)

Uzależnienie od środków psychoaktywnych i alkoholu. Picie lub branie stanowią dominujący wymiar funkcjonowania jednostki i skutkuje niemożnością wypełniania podstawowych ról społecznych. Zalecana terapia stacjonarna lub ambulatoryjna. Może występować zerwanie więzi społecznych.

### **Prognoza i rekomendacje:**

Z analizy SWOT wynika, że przede wszystkim należy wzmocnić działania profilaktyczne, kierowane do dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, kreować zdrowy styl życia bez uzależnień wśród rodzin, wzmocnić rolę liderów młodzieżowych w środowiskach rówieśniczych. Alkoholizm jest to ważny problem, który wymaga kontynuacji, rozszerzenia dotychczas prowadzonych działań wśród mieszkańców gminy Czerwonka. Problem przemocy w rodzinie bardzo często związany jest z uzależnieniami. Działania w tym zakresie są bardzo trudne, gdyż trudniejsze, niż w przypadku innych problemów, jest ich zdiagnozowanie i leczenie.

### **Wyzwania dla gminy w zakresie prowadzenia lokalnej polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom:**

Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom
Wzmocnienie roli rodziny, kreowanie jej pozytywnego wizerunku, pomoc dla osób uzależnionych i członków ich rodzin
Podniesienie kompetencji osób zawodowo zajmujących się działaniami w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom
Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom
Zwiększenie skuteczności wdrażanych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży i osób dorosłych

## Analiza SWOT:

Mocne strony	Słabe strony
<p>Dostępność dla leczenia odwykowego w Poradni Rodzinnej</p> <p>Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</p> <p>Dostępność środków finansowych na realizację programów profilaktycznych.</p>	<p>Brak środków finansowych na poszerzenie oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych</p> <p>Potrzeba zwiększenia usług medycznych w zakresie psychiatrycznym</p> <p>Brak oddziału detoksykacyjnego na terenie powiatu makowskiego</p> <p>Mała wiedza instytucji na temat leczenia uzależnień</p> <p>Niekierowanie lub zbyt późne kierowanie osób uzależnionych do specjalistycznych placówek służby zdrowia</p> <p>Brak oferty terapeutycznej dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego będących wynikiem uzależnienia.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Rozwój form pracy socjalnej w zakresie profilaktyki alkoholowej;</p> <p>Promocja zdrowego stylu życia.</p> <p>Zwiększenie inicjatyw w obszarze profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia skierowanych do wszystkich grup.</p>	<p>Postrzeganie uzależnienia jako choroby zawinionej, którą należy traktować pobocznie;</p> <p>Niedostrzeganie konsekwencji niepodjęcia działań w zakresie profilaktyki alkoholowej jako kosztownej kwestii społecznej (bezrobocie, bezradność, przemoc, przestępczość, niewydolność wychowawcza);</p> <p>Występowanie wielu czynników zewnętrznych, w tym ekonomicznych, które powodują wzrost występowania problemów związanych z uzależnieniami.</p>

### IV.1.3 Niepełnosprawność

Kolejnym problemem społecznym jest występowanie niepełnosprawności i długotrwałej choroby. Choroba prowadzi do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno – zawodową i miejsce zamieszkania. Sytuacja taka, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, dojazdy do specjalistów, zakup leków, rehabilitację i różnego typu świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością. Z drugiej strony przyczyną jest ograniczenie dochodów – utrata pracy i w końcowym etapie uzyskanie renty inwalidzkiej oraz ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowania. W konsekwencji często prowadzi do niepełnosprawności.

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego, wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych. Do podstawowych czynności życiowych zalicza się samoobsługę, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacje w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego uzyskanych dzięki Narodowemu Spisowi Powszechnemu liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła prawie 5,5 mln, co stanowiło 14,3 % ogółu ludności kraju, w tym 4 450 tys. posiada prawne potwierdzenie niepełnosprawności. Oznacza to, że co 7 mieszkańców Polski był osobą niepełnosprawną.

Przyspieszony wzrost liczby osób niepełnosprawnych dał coraz większą rangę temu zjawisku wśród innych problemów społecznych. Dynamika wzrostu niepełnosprawności związana jest nie tylko z tradycyjnymi jej przyczynami, lecz także z nowymi zjawiskami, które mają podłoże w zmianach społeczno – gospodarczych. Niepełnosprawność w swojej istocie jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności lub grupę inwalidzką przyznaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Za niepełnosprawne uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność różnicowania i indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób. Osoby niepełnosprawne są gorzej wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji częściej dotyka je zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego. Nierówność szans na początku drogi życiowej, pogłębiona zostaje w dorosłym życiu poprzez gorsze przygotowanie zawodowe i społeczne, a zła sytuacja na rynku pracy dotyka w pierwszej kolejności właśnie te osoby.

Bez pomocy państwa osoby niepełnosprawne nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać wielu swoich ważnych problemów. Na państwie to znaczy społeczeństwie obywatelskim, spoczywa obowiązek wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich dyskryminacji zarówno społecznej jak i zawodowej.

## Analiza dostępnych danych o problemie:

### Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w GOPS z powodu niepełnosprawności w latach 2017 – 2019

RODZINY			
LATA	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z powodu niepełnosprawności	45	41	44
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby	21	26	28

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

Z powody niepełnosprawności lub z powodu długotrwałej choroby korzysta ze świadczeń pomocy społecznej coraz więcej rodzin i osób.

Problemy związane z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, to również zapotrzebowanie na usługi społeczne, chociażby usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, terapię, uczestnictwo w ośrodkach wsparcia, Klubie Seniora. Grupami korzystającymi z pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby są również osoby uzależnione, chore psychicznie. Korzystają z pomocy na zwiększone wydatki na leczenie, zakup leków.

### Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego:

Zgodnie z założeniami projektu zaproponowano następujący podział nasilenia występowania problemu niepełnosprawności:

#### Poziom niski (1)

Osoba wymagająca niewielkiego, okresowego wsparcia w wybranych czynnościach wykraczających poza podstawowe aktywności dnia codziennego, lub terapii/rehabilitacji w niewielkim wymiarze czasowym. Może samodzielnie, bądź z niewielkim wsparciem.

#### Poziom średni (2)

Osoba wymagająca codziennego wsparcia w miejscu zamieszkania w postaci usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych), lub codziennej terapii/rehabilitacji. Wymaga wsparcia, by uczestniczyć w życiu społecznym.

Poziom wysoki (3)

Osoba wymagająca stałego wsparcia w miejscu zamieszkania w większości podstawowych czynności dnia codziennego, lub codziennej intensywnej terapii/rehabilitacji. Jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym jedynie przy pomocy innej osoby. Spełnia kryteria pozwalające na skierowanie do placówki całodobowego pobytu.

### **Prognoza i rekomendacje:**

Długotrwała lub ciężka choroba może być okresem przejściowym a może być przyczyną w przyszłości określenia stopnia niepełnosprawności. Problem ludzi chorych w naszym społeczeństwie często nie zostaje w pełni rozwiązany z powodu braku dostępu do specjalistów, trudnej sytuacji finansowej służby zdrowia, zaniechania leczenia z powodu np. obawy przed utratą pracy i pojawienia się ubóstwa, zbyt kosztownych leków w stosunku do dochodów (problem seniorów, rodzin wielodzietnych, niepełnych) W tym zakresie należy prowadzić profilaktykę zapobiegania różnego rodzaju chorobom i uzależnieniom np. promocja zdrowego stylu życia.

### **Wyzwania dla gminy w zakresie prowadzenia lokalnej polityki społecznej w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym:**

Rozwój środowiskowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych oraz osób w podeszłym wieku

Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz poprawy funkcjonowania społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych

Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju podmiotów ekonomii społecznej

## Analiza SWOT:

Mocne strony	Słabe strony
<p>Funkcjonowanie stowarzyszeń na terenie Powiatu na rzecz osób i rodzin długotrwale chorych i niepełnosprawnych;</p> <p>Współpraca z Ośrodkiem Wsparcia w Makowie Maz. w zakresie uczestnictwa osób niepełnosprawnych z gminy w Ośrodku;</p> <p>Realizacja projektów przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem funduszy unijnych;</p> <p>Realizacja usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej;</p> <p>Systematycznie rosnąca liczba osób niepełnosprawnych zdobywających wykształcenie i podnoszących kwalifikacje;</p> <p>Integrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym( spotkania, imprezy okolicznościowe).</p>	<p>Niewystarczające standardy świadczeń dla osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych;</p> <p>Słaby dostęp specjalistów, długi okres oczekiwania;</p> <p>Słaby dostęp do wczesnej rehabilitacji medycznej;</p> <p>Trudna sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych;</p> <p>Zaniedbanie sfery promocji zdrowia i profilaktyki;</p> <p>Niedostateczne rozpoznania choroby i jej leczenie (brak powszechnych, dokładnych analiz i badań w okresie przedszkolnym i w szkole);</p> <p>Ograniczenie dostępności do usług rehabilitacyjnych;</p> <p>Zróźnicowanie jakości opieki zdrowotnej.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Rozwój programów profilaktycznych w zakresie profilaktyki zdrowia, uzależnień;</p> <p>Wsparcie dla rozwoju zadań fakultatywnych w zakresie rozwoju wolontariatu, grup samopomocowych.</p> <p>Rozwój drobnej przedsiębiorczości przez osoby niepełnosprawne tworzące podmioty ekonomii społecznej.</p>	<p>Brak wystarczających środków finansowych;</p> <p>Niestabilność prawa;</p> <p>Niestabilna sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju.</p>

### IV.1.4 Szczególne uwarunkowania nasycenia problemami społecznymi

W nawiązaniu do problemów i potrzeb mieszkańcy gminy Czerwonka przywołajmy ponownie tabelę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2017 – 2019.

## Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Czerwonka w latach 2017 – 2019

Rok	Ogółem liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej	Ogółem liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej
2017	133	60
2018	113	37
2019	114	68

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

Zmniejszająca się liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonce nie zawsze świadczy o zmniejszającym się rozmiarze zubożenia społeczeństwa. Na podstawie dochodów, rodziny kwalifikowane są do świadczeń socjalnych, tym samym nie przekraczając ustawowych kryteriów dochodowych uprawniających do ich pobierania.

Ustawa o pomocy społecznej katalogowo definiuje powody, które w szczególności wskazują i uprawniają osoby i rodziny do ubiegania się o pomoc społeczną. Zalicza się do nich: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Jak wynika z analiz najczęstszych powodów przyznania pomocy, najliczniejszą grupą klientów są rodziny z problemem ubóstwa (do takich rodzin zaliczamy rodziny, w których dochód na osobę w rodzinie jest poniżej lub równy kryterium dochodowemu), drugim nagłym problemem jest bezrobocie, kolejnym – niepełnosprawność i długotrwała choroba. Pomoc społeczna ma za zadanie wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zamierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Problemy te wynikają z sytuacji ekonomiczno – społecznej gminy, braku rozwijającej się intensywnie przedsiębiorczości oraz uzależnienia od „systemu pomocy społecznej”. Często bezradność osób, a nawet

całych rodzin, generuje długookresowe problemy, do rozwiązania których niezbędna jest interwencja. Gmina Czerwonka w tym zakresie realizuje nie tylko zadania obowiązkowe, ale również prowadzi działania profilaktyczne, prewencyjne.

Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Czerwonka stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu gminy Czerwonka. Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej. Treść analizy jest z natury szersza niż wyspecyfikowane czynniki rozwojowe, gdyż obejmuje ona również nie tylko pola działań polityki społecznej, lecz również uwzględnia efekty tych działań, np. stan rozwoju systemu opieki społecznej, w tym poziom rozwoju instytucji realizujących politykę społeczną władz samorządowych.

W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy. Wnioskowanie szans i zagrożeń w przedstawionej poniżej części dokumentu oparte zostało na zestawieniu mocnych i słabych stron. Innymi słowy szanse i zagrożenia stanowią pochodną wielu czynników. Są też obciążone pewnym subiektywnym podejściem do oceny, osób i grup środowiskowych, uczestników procesu konsultacji społecznych, co zawsze jest nieuniknione w przypadku konieczności wyboru kluczowych czynników dla rozwoju danej sfery, w warunkach istnienia wielu kryteriów oceny.

Mocne cechy polityki społecznej gminy są czynnikami pozytywnymi z punktu możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego wywołanego m.in. realizacją strategii społecznej gminy i działań dla aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców. Rozwój jest tu traktowany jako wszelkie pozytywne zmiany w systemie pomocy społecznej wywołane podjęciem działań zawartych w Strategii.



## V. Analiza SWOT

---

Mocne strony	Słabe strony
<p>Bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych i krajobrazowych;</p> <p>Dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego;</p> <p>Promowanie gminy poprzez imprezy lokalne i ponadlokalne;</p> <p>Rozwój niematerialnych form pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;</p> <p>Doświadczenie gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z EFS;</p> <p>Koordinacja współpracy jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi;</p> <p>Aktywna działalność GKRPA</p> <p>potencjał turystyczny regionu</p> <p>promocja regionu</p> <p>rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>rozwój ekonomii społecznej</p> <p>wsparcie szkoleniowe</p> <p>rozwój przedsiębiorczości</p> <p>rozwój turystyki, agroturystyki.</p>	<p>Wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego bezrobocia;</p> <p>Niskie kwalifikacje oraz brak wykształcenia osób bezrobotnych;</p> <p>Niewystarczające formy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych;</p> <p>Mała aktywność społeczna, brak aktywnych liderów</p> <p>Starzenie się społeczeństwa;</p> <p>Występowanie patologii społecznych;</p> <p>Odpływ młodzieży do większych miast;</p> <p>Brak mieszkań socjalnych;</p> <p>Brak dużych zakładów pracy;</p> <p>Przemoc w rodzinach;</p> <p>Bezradność opiekuńczo-wychowawcza w wielu rodzinach oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego;</p> <p>Narastająca przestępczość, przemoc i agresja dzieci i młodzieży;</p> <p>Nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych;</p> <p>Wzrastająca liczba osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi;</p> <p>Alkoholizm w wielu rodzinach korzystających z pomocy społecznej;</p> <p>Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na programy profilaktyczne oraz wypoczynek dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych;</p> <p>Wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej;</p> <p>Niewystarczające zasoby w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia;</p> <p>Nadmierne obciążenie zadaniami administracyjnymi kadry GOPS.</p>

Szanse	Zagrożenia
<p>Położenie geograficzne;</p> <p>Walory przyrodniczo – krajobrazowe;</p> <p>Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków (fundusze unijne);</p> <p>Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej;</p> <p>Nowy okres finansowania UE 2015-2020 i potencjalne środki na inwestycje i rozwój gminy;</p> <p>Możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych.</p>	<p>Niedostosowanie szkolnego systemu do potrzeb lokalnego rynku pracy;</p> <p>Niewystarczające środki przekazywane na integrację i reintegrację zawodową – roboty publiczne, prace społecznie użyteczne;</p> <p>Brak środków na budownictwo społeczne;</p> <p>Emigracja poza gminę i z Polski najbardziej wykształconych i przedsiębiorczych osób w związku z ograniczonymi możliwościami uzyskania pracy, prowadzenia własnej działalności gospodarczej i niskimi zarobkami;</p> <p>Brak zainteresowania wśród znacznej części mieszkańców gminy prowadzeniem działalności gospodarczej na własny rachunek;</p> <p>Brak środków finansowych na realizację ustawowych zadań;</p> <p>Ugruntowanie postaw wyuczonej bezradności oraz braku aktywności zawodowej wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej;</p> <p>Wzrost patologii dzieci i młodzieży oraz propagowanie negatywnych wzorców zachowań w skali kraju;</p> <p>Wzrost przestępczości nieletnich;</p> <p>Zachwianie tradycyjnego modelu rodziny, wzrost rodzin niepełnych, samotnie wychowujących dzieci,</p> <p>Wyludnianie wsi i małych miejscowości</p> <p>Starzenie się społeczeństwa migracje osób młodych, aktywnych za pracą</p> <p>Rozwój patologii społecznych, rozbicie więzi rodzinnych, społecznych</p> <p>Społeczeństwo konsumpcyjne.</p>

W toku diagnozy sformułowano zarówno szanse jak i zagrożenia. W gminie nie powstają większe zakłady pracy.

Zauważalny jest odpływ młodych osób z gminy w celu poszukiwania pracy.

## VI. Cele strategii

---

### VI.1. Cel główny

---

Cele szczegółowe zdefiniowano w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne. W dalszej części dokumentu przedstawiono wskaźniki pomiaru realizacji tych celów oraz planowane działania z nimi związane.



## VI.2 Cele szczegółowe

<b>Cel nr 1 – Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia</b>			
<b>Działanie:</b>	<b>Rodzaj działań:</b>	<b>Produkt:</b>	<b>Wskaźnik pomiaru celu:</b>
<p>Opracowanie programów i projektów promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.</p> <p>Realizacja prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych robót publicznych.</p> <p>Organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	Interwencyjne	<p>Zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających ze świadczeń.</p> <p>Zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny.</p> <p>Wzrost poczucia bezpieczeństwa.</p> <p>Nabycie umiejętności poszukiwania pracy.</p> <p>Udział w projekcie dla osób bezrobotnych.</p>	<p>Liczba osób biorących udział w programach i projektach skierowanych do osób bezrobotnych;</p> <p>Liczba osób objętych pomocą z tytułu bezrobocia;</p> <p>Liczba świadczeń przyznanych i wypłacanych zasiłków okresowego z powodu bezrobocia;</p> <p>Liczba osób korzystająca z dofinansowania;</p> <p>Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu aktywizacji zawodowej</p> <p>Liczba osób, z którymi Został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.</p>
<p>Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.</p> <p>Zabezpieczenie bezpieczeństwa socjalnego osobom bezrobotnym ( pomoc finansowa, pomoc materialna, dożywianie).</p> <p>Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.</p> <p>Udzielanie przedsiębiorcom wsparcia finansowego, w związku z tworzeniem miejsc pracy dla osób pozostających bez zatrudnienia.</p> <p>Bieżący monitoring sytuacji osób bezrobotnych, opracowanie wspólnych projektów i programów aktywizacji bezrobotnych.</p>	Prewencyjne	<p>Podjęcie zatrudnienia praca na umowę o pracę, staż / przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne.</p> <p>Podniesienie kwalifikacji zawodowych ukończenie kursu / szkolenia zawodowego, przekwalifikowującego.</p>	
<p>Wsparcie dla rozwoju wolontariatu.</p> <p>Pomoc w aktywnym</p>	Aktywizacyjne	<p>Podjęcie / kontynuowanie zatrudnienia lub samo-zatrudnienia</p>	

<p>poszukiwaniu pracy.</p> <p>Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację różnorodnych form wsparcia wynikających z ustawy a dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, takich jak m. in.: staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia, refundację stanowiska pracy, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p> <p>Inicjowanie oraz organizowanie kontaktów bezrobotnych z pracodawcami ( Targi Pracy).</p> <p>Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych poprzez udzielenie wsparcia finansowego osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą, założyć spółdzielnię socjalną.</p> <p>Organizację szkoleń przygotowujących merytorycznie osoby bezrobotne do prowadzenia własnej firmy.</p>			
--	--	--	--

## Cel 2 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom

<b>Działanie:</b>	<b>Rodzaj działania:</b>	<b>Produkt:</b>	<b>Wskaźnik pomiaru celu:</b>
<p>Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym szkolenia członków GKRPA;</p> <p>Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>Dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>Dofinansowywanie/finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z</p>	Interwencyjne	<p>Zmniejszenie liczby osób uzależnionych;</p> <p>Zmniejszenie liczby osób współuzależnionych;</p> <p>Zmniejszenie liczby osób dotkniętych problemami społecznymi będącymi konsekwencją uzależnienia: przemocy, bezradności, ubóstwa, bezrobocia, choroby.</p>	<p>Liczba ofiar przemocy domowej, której sprawcami są osoby pod wpływem alkoholu;</p> <p>Liczba interwencji policji do osób pod wpływem alkoholu;</p> <p>Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd;</p> <p>Liczba wniosków wpływających do GKRPA o leczenie odwykowe;</p> <p>Liczba osób</p>

<p>problemem alkoholowym.</p> <p>Finansowanie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.</p> <p>Prowadzenie indywidualnych konsultacji dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.</p>			<p>kończących terapię odwykową na różnych szczeblach;</p> <p>Liczba wniosków trafiających do GKRPA;</p> <p>Liczba osób uzależnionych trafiających do schroniska dla bezdomnych;</p> <p>Liczba NIEBIESKICH KART;</p> <p>Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia;</p> <p>Liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia zdrowotnego przez Gminę;</p> <p>Liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu;</p> <p>Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.</p>
<p>Prowadzenie edukacji publicznej nt. działania alkoholu na organizm człowieka i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów picia (kampanie, ulotki, informacje i artykuły w lokalnej prasie, konferencje i seminaria);</p> <p>Prowadzenie edukacji społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie (kampanie, ulotki, informacje i artykuły w lokalnej prasie, konferencje i seminaria);</p> <p>Realizacja działań obszarze profilaktyki uniwersalnej kierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli i osób pracujących z nieletnimi;</p> <p>Wdrażanie i upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych;</p> <p>Dofinansowanie imprez bezalkoholowych;</p>	<p>Prewencyjne</p> <p>Aktywizacyjne</p>	<p>Większa świadomość skutków nadużywania alkoholu</p> <p>Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym</p>	

**Cel 3 - Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w życiu zawodowym i społecznym poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia**

<b>Działanie:</b>	<b>Rodzaj działania:</b>	<b>Produkt:</b>	<b>Wskaźnik pomiaru celu:</b>
<p>Rozwój pomocy i samopomocy w zakresie zidentyfikowanych potrzeb w obszarze niepełnosprawności i długotrwałej choroby;</p> <p>Ułatwienie dostępu dla osób niepełnosprawnych do informacji o możliwych formach pomocy;</p> <p>Poprawa jakości świadczonych</p>	<p>Interwencyjne</p>	<p>Poszerzenie dostępu osób niepełnosprawnych do życia społecznego, kulturalnego, rynku pracy i edukacji;</p> <p>Stworzenie funkcjonalnego oraz dostosowanego do potrzeb środowisk</p>	<p>Liczba osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;</p> <p>Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;</p> <p>Liczba osób objętych pomocą</p>

<p>usług, skierowanych do osób niepełnosprawnych;</p> <p>Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach i wyjazdach rehabilitacyjnych;</p> <p>Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz podnoszenie ich jakości;</p>		<p>osób niepełnosprawnych systemu informacji;</p> <p>Umożliwienie zdobycia i utrzymania zatrudnienia oraz podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych;</p>	<p>wolontarystyczną;</p> <p>Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie;</p> <p>Liczba uczestników WTZ; Ośrodkach Wsparcia</p> <p>Liczba osób uczestniczących w działaniach pomocowych i samopomocowych;</p> <p>Liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, które wzięły udział w programach profilaktycznych.</p>
<p>Propagowanie wartości profilaktyki i rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych;</p>	Prewencyjne	<p>Większa samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych;</p> <p>Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych;</p>	
<p>Opracowanie programów i projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne;</p> <p>Likwidacja barier w komunikowaniu;</p> <p>Aktywizacja środowiska do wspólnych działań społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i starszych;</p> <p>Rozwój wolontariatu;</p> <p>Zwiększenie dostępności do edukacji dla osób niepełnosprawnych;</p> <p>Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;</p> <p>Organizacja wydarzeń kulturalno-oświatowych dostępnych dla osób starszych i niepełnosprawnych;</p>	Aktywizacyjne	<p>Wzrost świadomości o przysługujących osobom z niepełnosprawnością prawach i obowiązkach;</p> <p>Rozwój nowych form aktywności w działaniu na rzecz osób z niepełnosprawnością;</p> <p>Upowszechnienie wizerunku osób z niepełnosprawnością, jako pełnoprawnych członków społeczności lokalnej.</p>	

## VI.3 Szczegółowe wskaźniki

<b>Cel nr 1 - Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia</b>		
<b>Wskaźnik pomiaru celu:</b>	<b>Wartość obecna wskaźnika:</b>	<b>Wartość docelowa wskaźnika:</b>
<p>Liczba osób biorących udział w programach i projektach skierowanych do osób bezrobotnych.</p> <p>Liczba osób objętych pomocą z tytułu bezrobocia.</p> <p>Liczba świadczeń przyznanych i wypłacanych zasiłków okresowego z powodu bezrobocia.</p> <p>Liczba osób korzystająca z dofinansowania.</p> <p>Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu aktywizacji zawodowej.</p> <p>Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.</p>	<p>Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych;</p> <p>(49%) ogółu korzystających z pomocy społecznej<sup>3</sup></p>	<p>Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.</p>
<p><b>Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:</b></p> <p>Sprawozdanie z działalności GOPS;            Sprawozdanie MPiPS;            Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.</p> <p><b>Częstotliwość pomiaru:</b> co 12 miesięcy.</p>		
<b>Cel nr 2 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom</b>		
<b>Wskaźnik pomiaru celu:</b>	<b>Wartość obecna wskaźnika:</b>	<b>Wartość docelowa wskaźnika:</b>
<p>Liczba ofiar przemocy domowej pod wpływem alkoholu;</p> <p>Liczba interwencji policji do osób pod wpływem alkoholu;</p> <p>Liczba nadzorów sądowych nad osobami</p>	<p>Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych;</p> <p>(8%)ogółu korzystających</p>	<p>Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i</p>

<sup>3</sup> Liczba osób wyrażona w procentach obrazuje stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej. Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.



uzależnionymi; Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd; Liczba wniosków wpływających do GKRPA o leczenie odwykowe; Liczba osób kończących terapię odwykową Liczba wniosków trafiających do GKRPA; Liczba osób uzależnionych trafiających do schroniska dla bezdomnych; Liczba NIEBIESKICH KART; Liczba osób uzależnionych po terapiach angażujących się w działalność społeczną; Liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia zdrowotnego przez Gminę; Liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu; Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.	z pomocy społecznej <sup>4</sup>	oddziaływania.
---	----------------------------------	----------------

**Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:**

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;  
Ocena Zasobów Pomocy Społecznej;  
Sprawozdanie roczne MPiPS;  
Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

**Częstotliwość pomiaru:** co 12 miesięcy.

**Cel nr 3 - Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w życiu zawodowym i społecznym poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia**

<b>Wskaźnik pomiaru celu:</b>	<b>Wartość obecna wskaźnika:</b>	<b>Wartość docelowa wskaźnika:</b>
Liczba osób, które skorzystają z poradnictwa; Liczba osób uczestniczących w projektach, działaniach wolontarystycznych, działaniach integracyjnych; Liczba osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;	Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych,  (29%) ogółu korzystających z pomocy społecznej <sup>5</sup>	Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.

<sup>4</sup> Liczba osób wyrażona w procentach obrazuje stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej. Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

<p>Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;  Liczba osób objętych pomocą wolontarystyczną;  Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie;  Liczba uczestników WTZ;  Liczba osób uczestniczących w działaniach pomocowych i samopomocowych;  Liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, które wzięły udział w programach profilaktycznych.</p>		
<p><b>Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:</b></p> <p>Sprawozdanie z działalności GOPS;  Sprawozdanie MPiPS;  Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.</p> <p><b>Częstotliwość pomiaru:</b> co 12 miesięcy.</p>		

---

<sup>5</sup> Liczba osób wyrażona w procentach obrazuje stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej. Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

---

## VII. Planowany budżet

---

W ramach realizacji działań statutowych przewidywane jest pozyskiwanie w znacznym zakresie środków zewnętrznych, w tym działania partnerskie z organizacjami pozarządowymi, będącymi Liderem w realizacji zadań publicznych. Na działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2028 środki finansowe będą pochodzić z:

- środki z budżetu samorządu gminy i powiatu;
- środki z budżetu samorządu województwa;
- środki własne partnerów biorących udział w realizacji celów Strategii (np. organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych);
- środki z funduszy zewnętrznych, m.in. z fundacji;
- środki z budżetu państwa;
- środki z funduszy krajowych (np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) oraz - środki pozyskiwane z celowych programów realizowanych na szczeblu krajowym, np. z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”, Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania ” i innych, Asystent Rodziny;
- środki z budżetu Unii Europejskiej (z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) w ramach realizacji Programów Operacyjnych.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność.

Czynnikiem utrudniającym szacowanie źródeł finansowania jest powstawanie dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała także od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów realizacji Strategii.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

## VIII. Harmonogram wdrażania Strategii

Cel i działanie	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Realizatorzy
<b>Cel nr 1 – Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia</b>									
Działania opisane przy celu nr 1.	■	■	■	■	■	■	■	■	GOPS; PUP; NGO; Jednostki organizacyjne Gminy bezpośrednio zaangażowane w realizację zadań uwzględnionych w strategii.
<b>Cel nr 2 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom</b>									
Działania opisane przy celu nr 2.	■	■	■	■	■	■	■	■	GOPS; PUP; GKRPA; NGO; Szkoły.
<b>Cel nr 3 - Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w życiu zawodowym i społecznym poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia</b>									
Działania opisane przy celu nr 3.	■	■	■	■	■	■	■	■	GOPS; NGO; Placówki oświatowe; Służba zdrowia; PCPR.

## XI. System wdrażania strategii

---

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie uzależniona od wielu różnych czynników. Najważniejsze z nich to:

- sytuacja finansowa gminy;
- kreatywność i stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania;
- aktywność samych zainteresowanych, czyli mieszkańców gminy.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii winny być przygotowane odrębne programy i projekty. Ich wdrażanie będzie systematycznie monitorowane przez wyznaczonych pracowników odpowiedzialnych za ich realizację. Systematycznie też prowadzona będzie analiza osiągniętych efektów. Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w strategii będzie prowadzony z upoważnienia Wójta Gminy Czerwonka przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Jako podstawowych partnerów w systemie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na chwilę obecną można wymienić:

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Lokalne organizacje pozarządowe,
- Jednostki organizacyjne Gminy bezpośrednio zaangażowane w realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Szkoły,
- Służba zdrowia.

## X. Monitoring

---

### Termin okresowego przeglądu:

Raz do roku.

### Zadania związane z przeglądem:

Istnieje wiele definicji monitoringu wykorzystywanego przy wdrażaniu programów interwencji publicznej. Można zatem przyjąć na potrzeby niniejszej SPRS, że monitoring – jest to stwierdzenie przy wykorzystaniu wcześniej określonych wskaźników, faktycznego stanu rzeczy (postępów i skutków interwencji publicznej).

Jest on prowadzony w sposób ciągły, co w praktyce oznacza regularne sprawdzanie postępów w określonych przedziałach czasowych. Na jego podstawie dokonuje się ocen – ewaluacji.<sup>6</sup>

Mając wyżej przywołaną definicję na uwadze oraz rekomendacje dotyczące wdrażania Strategii, niezbędnym zabiegiem wydaje się być ustanowienie systemu gromadzenia wiążących informacji statystycznych i finansowych. Informacje te powinny dotyczyć i stanowić skwantyfikowany (tj. wyrażony w liczbach) obraz warunków i stanu społecznego gminy oraz skuteczności przyjętych rozwiązań.

Ważnym elementem monitoringu będą wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów szczegółowych. Będą one monitorowane z wykorzystaniem obecnie funkcjonujących dokumentów sprawozdawczych w tym m.in. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, rocznego sprawozdania z działalności GOPS i innych.

Źródłem danych będą: dane statystyczne GUS, dane jednostek organizacyjnych UG, dane Komendy Policji, PUP, dane ze sprawozdań GOPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz NGO.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku zmiany regulacji prawnych, bądź też narastanie niektórych problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji strategii będzie przygotowywana w formie raportu rocznego, który powstanie na podstawie sprawozdawczości prowadzonej przez GOPS. Raport może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb.

## Zarządzanie ryzykiem:

<b>Cel 1 – Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia</b>	
<b>Działanie:</b>	<b>Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:</b>
<p>Sprawny przepływ informacji;</p> <p>Współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz SRPS;</p> <p>Wsparcie superwizyjne;</p> <p>Dobór beneficjentów do poszczególnych działań;</p> <p>Podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie;</p> <p>Podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działanie;</p> <p>Bieżący monitoring działań.</p>	<p>Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy);</p> <p>Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie);</p> <p>Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak dodatkowych miejsc pracy, uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej;</p> <p>Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej.</p>

<sup>6</sup> M. Kozak, A. Pyszkowski, R. Szewczyk Słownik rozwoju regionalnego, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, s. 14.

## **Cel 2 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom**

<b>Działanie:</b>	<b>Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:</b>
<p>Skuteczność i efektywność działania;</p> <p>Sprawny przepływ informacji, współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz SRPS;</p> <p>Dobór beneficjentów do poszczególnych działań;</p> <p>Podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie;</p> <p>Podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania;</p> <p>Bieżący monitoring działań.</p>	<p>Niska świadomość społeczna problemów związanych z uzależnieniami;</p> <p>Ryzyko zasobów ludzkich np.(np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie);</p> <p>Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach.</p> <p>Niska skuteczność leczenia odwykowego.</p>

## **Cel 3 - Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w życiu zawodowym i społecznym poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia**

<b>Działanie:</b>	<b>Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:</b>
<p>Dobór beneficjentów do poszczególnych działań;</p> <p>Dobór realizatorów do poszczególnych działań;</p> <p>Racjonalny podział zadań w zależności od możliwości realizacji poprzez poszczególne podmioty;</p> <p>Promocja działań na rzecz kwestii niepełnosprawności;</p> <p>Przekonywanie decydentów o słuszności realizacji poszczególnych działań;</p> <p>Odpowiedzialności i konsekwencji niepodejmowania działań generujących znacznie większe koszty w przyszłości (przy zastosowaniu Kalkulatora Społecznego).</p>	<p>Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, OPS;</p> <p>Ryzyko zewnętrzne (zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy);</p> <p>Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie);</p> <p>Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach;</p> <p>Duża liczba osób z niepełnosprawnością, jako bariera do uczestniczenia w proponowanych formach wsparcia.</p>

## XI. Ewaluacja

---

Przy wdrażaniu każdego programu strategicznego niezbędna jest ewaluacja. Jest to proces systematyczny w ramach którego ma nastąpić obiektywna ocena Strategii –jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów.

Celem ewaluacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty. Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria. Ewaluacja oceniać będzie wszystkie elementy logiki interwencji Strategii-zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Ewaluacja będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania strategii, który będzie corocznie w okresie obowiązywania strategii przekazany Radzie Gminy Czerwonka do dnia 30 kwietnia każdego kolejnego roku po zakończeniu roku budżetowego.

Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić podstawę do ewentualnego wprowadzenia zmian w Strategii.

## Podsumowanie

---

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwonka na lata 2021 - 2028 będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie Czerwonka nowoczesnego modelu polityki społecznej.

Strategia kieruje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji społecznej. Jest to dokument, którego opracowanie daje wymierne korzyści dla samorządu jak i społeczności lokalnej. Posiadanie strategii jest niejednokrotnie jednym z podstawowych warunków ubiegania się o fundusze strukturalne.

Skuteczność wyznaczonych w niej działań będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych jak i aktywnej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych. Strategia będzie podlegała ciągłym zmianom, ponieważ mogą pojawiać się nowe cele, a część straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie wskaźnikiem działań i dążeń społeczności lokalnej do zmiany społecznej.

Zorientowanie Strategii na wybranych grupach społecznych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.